Informativno-političko glasilo

Bunjevačke Novine

www.bunjevacke-novine.com

Subotica, februar 2010. - Godina VI - Broj 56 - Cena: 50 dinara

Svi zajedno za Bunjevce

ISSN 1451-2505

BUNJEVCI SU ČESTO KROZ ISTORIJU ZAVISILI OD DRUGI!

A OVAJ PUT SVE ZAVISI OD NAS!

Upis u poseban birački spisak

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava Vlade Republike Srbije sprovodi akciju upisivanja u poseban birački spisak nacionalni manjina za izbor novi nacionalni savita.

Akcija upisa je počela 9. 11. 2009. i traje do 9. 3. 2010. godine!

Bunjevačke Novine

Informativno-političko glasilo bunjevačke nacionalne manjine

Godina VI Broj 56
Februar 2010. godine
Cina 50 dinara
Izlazi poslidnjeg petka u misecu

Izdavač:
NIU „BUNJEVAČKI INFORMATIVNI CENTAR" - Subotica

Osnivač izdavača:
NACIONALNI SAVET BUNJEVAČKE NACIONALNE MANJINE

Direktor NIU „BIC" i glavni i odgovorni urednik:
mr Suzana Kujundžić – Ostojić

Savit novina:
Mijo Mandić, Marija Šamu, Joso Poljaković

Tehnički urednik:
Ivan Stantić

Stalni saradnici:
Ana Vojnić Kortmiš, Livia Tričko Stantić, Joso Poljaković, Desa Kujundžić, Marija Horvat, Ružica Parčetić, Nikola Sedlak, Dragan Tovarišić, Mijo Muić

Naslovna strana:
Pridstavnici svi bunjevački institucija

Adresa:
Trg cara Jovana Nenada 15/1,
24000 Subotica
Telefon/fax: 024 523-505
e-mail: bic@tippnet.rs

Tekući računi:
160-143270-73 i 335-16082-21

Štampa:
Rotografika Subotica

Tiraž:
1.000

Dizajn:
Studio Trid Beograd

Distribucija:
„Štampa sistem" - Beograd, „North press" - Subotica, „Celtis" - Sombor, „Futura plus" - Zemun

Nacionalni savet bunjevačke nacionalne manjine:
Kancelarija u Subotici:
Trg cara Jovana Nenada 15/5,
24000 Subotica
Telefon/fax: 024 554-881
e-mail: bns.scg@EUnet.yu,
bns.scg@panonn.net

Regionalna kancelarija u Somboru:
Staparski put br. 10, 25000 Sombor
Telefon/fax: 025 449-175

Rič urednika

Poštivani čitaoci,

Prija svega, izvinjavamo se što ovaj broj „Bunjevački novina" kasni. Do kašnjenja je došlo čerez promine direktora i urednika NIU „Bunjevačkog informativnog centra" Subotica.

Trudili smo se da bogatim sadržajom, bar dilom, opravdamo vaše čekanje novina.

Ovaj broj posvetili smo istorijski važnoj temi - upisu u poseban birački spisak. Ukoliko odziv bude slab, ne budnemo mogli izabrat novi Nacionalni savit neće moć više izlazit ni „Bunjevačke novine", „Tandrčak"... i izgubićemo puno tog što smo imali .

Zato vas sve molimo, dajte svoj potpis u poseban birački spisak. Podsitite vaše ukućane, rodbinu, prijatelje i komšije da dadu svoj potpis kako nas država ne bi izbrisala sa spiska nacionalni manjina.

U ovom trenutku za Bunjevce ništa nije važnije od tog!

urednica mr Suzana Kujundžić - Ostojić

Strana 4-5

Strana 6-7

Strana 8-9

Strana 10

Strana 11-12

Strana 14-15

Sadržaj

4-5
Upis u poseban birački spisak
6-7
Uveden Privrimeni organ
8-9
Bunjevci, iskoristite slobodu izbora
10
Sve bunjevačke institucije na istom zadatku
11-12
Bunjevci se najbolje mogu izborit sami za sebe
14-15
Bajmočko bunjevačko prelo
16-17
Išli smo na bunjevačko prelo – Sombor
21
Po potpis na kućni prag

Ako i vi želite da vam poštaš svakog prvog u misecu donese „Bunjevačke novine" pritplatite se na nji.
Godišnja pritplata je 420 dinara.
Platit možete na naš tekući račun: 335-16082-21 (Metals Banka) sa naznakom za pritplatu.
Godišnja pritplata za inostranstvo je 20 evra.
Platit možete na naš devizni racun: IBAN: RS35335007010004868865; SWIFT: MBSORS22 sa naznakom za pritplatu (Metals Banka).
Posli uplate nazovite nas, kako bi upisali vašu kućnu adresu: 024 523-505

BUNJEVCI SU ČESTO KROZ ISTORIJU ZAVISILI OD DRUGI!

Upis u poseban birački spisak

***Ministarstvo za ljudska i manjinska prava Vlade Republike Srbije sprovodi akciju upisivanja u poseban birački spisak nacionalni manjina za izbor novi nacionalni savita.** Akcija upisa je počela 9. 11. 2009. i traje do 9. 3. 2010. godine.*

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava Vlade Republike Srbije sprovodi akciju upisivanja u poseban birački spisak nacionalni manjina za izbor novi nacionalni savita. Akcija upisa je počela 9. 11. 2009. i traje do 9. 3. 2010. godine.

Zašto su važni posebni birački spiskovi?

Lice koje se upiše na poseban birački spisak imaće pravo birat i bit birano u saziv novog Nacionalnog savita - u našem slučaju, bunjevačkog. Pravo upisa ima svaka punolitna osoba koja se izjašnjava ko Bunjevac jel podržava Bunjevce.

Koliko Bunjevaca triba da se upiše da bi ostvarili svoja prava?

Da bi Bunjevci ostvarili svoje pravo biranja Nacionalnog savita triba da bude upisano u posebne biračke spiskove 8.006 lica. Do sad je upisano oko 3.000, a ostalo je još vrlo malo vrimena.

Šta je to nacionalni savit?

Svaka nacionalna manjina ima pravo na formiranje svojeg nacionalnog savita. U Srbiji se prijavilo 19 nacionalni manjina koje žele svoj nacionalni savit, med njima i Bunjevci.

Nacionalni savit se stara:

- o procesu obrazovanja svoje zajednice - učenje bunjevačkog jezika u škulama
- o kulturi - razne manifestacije di se niguje bunjevačko kulturno nasliđe
- o informisanju „Bunjevačke novine", „Tandrčak", radio emisija „Bunjevačka rič", tv emisija „Spektar", izdavanje knjiga na bunjevačkom jeziku

Novim zakonom o Nacionalnim savitima ova ovlašćenja će bit i proširena pa će se moć i više postignit na planu očuvanja jedne nacionalne zajednice.

Kako se upisat na posebni birački spisak?

Na posebni birački spisak možte se upisat tako što ćete popunit Zahtiv.

Njega možte dobit u vašoj Opštini (Gradska kuća, II sprat, soba 213), ako živite na selu u misnoj zajednici a možte i pozvat slideće bunjevačke kulturne insititucije di će vam pomoć da dođete do zahtiva i ako triba i da ga popunite.

SUBOTICA:

– Nacionalni savit bunjevačke nacionalne manjine Otvoreni univerzitet, Trg cara Jovana Nenada 15, V sprat, tel: 024/554-881 i 524-964

– NIU „Bunjevački informativni centar", Otvoreni univerzitet, Trg cara Jovana Nenada 15, I sprat, tel: 024 523-505

– Bunjevačka matica, Korzo 8, tel: 024/557-213

– Bunjevačka stranka Vojvodine, Otvoreni univerzitet, Trg cara Jovana Nenada 15, V sprat, tel: 024/533-494

SOMBOR:

– Regionalna kancelarija Nacionalnog savita tel.: 025/460-425 (od 09-15 sati), mob. tel: 063/561-712

BAJMOK:

tel: 024/762-038

MALA BOSNA:

tel: 024/796-022

DONJI TAVANKUT:

Cvićara „Mimoza" (od 7-15 sati) tel: 024/767-140 (od 9-12 sati na mob. tel: 064/181-70-81

GORNJI TAVANKUT:

Prodavnica „Balkan" (od 6-20 sati)

LJUTOVO:

Market „Duda" (od 06-20 sati) mob. tel.: 063/727-42-46 i 060/020-12-66

BIKOVO:

Mob. tel: 064/405-71-62

NOVI ŽEDNIK:

Mob. tel: 061/287-18-02

SVETOZAR MILETIĆ:

Tel.: 025/840-830

Mob. tel: 064/389-09-44

STARI ŽEDNIK:

Tel: 024/787-099

A OVAJ PUT SVE ZAVISI OD NAS!

Obrazac broj 1

OPŠTINA _____, GRAD _____
(naziv jedinice lokalne samouprave kojoj se podnosi zahtev)

ZAHTEV

za upis u posebni birački spisak _____ nacionalne manjine
(naziv nacionalne manjine)

Podnosilac zahteva:
PREZIME _____
IME JEDNOG RODITELJA _____
IME _____
POL _____
GODINA ROĐENJA _____
JMBG _____
BROJ LIČNE KARTE _____ izdate u MUP-u / PU _____
MESTO PRIBIVALIŠTA _____
OPŠTINA/GRAD _____
ULICA I BROJ _____
TELEFON (___) _____
(koje obavezno dajе podnosilac zahteva)

Ja, _____ (_____) _____,
(prezime) (ime oca) (ime)

kao pripadnik _____ nacionalne manjine podnosim zahtev za upis u posebni
(naziv nacionalne manjine)

birački spisak, u skladu sa članom 52. st. 2. i 3. Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina.

U _____, dana _____

Podnosilac zahteva:

(potpis)

*Napomena: svi podaci popunjavaju se čitko, štampanim slovima i isto kao što su upisani u ličnoj karti.

Kad će bit izbori novi nacionalni savita?

Ako skupimo 8.006 potpisa, Bunjevci će moć birat neposridno (isto ko kad izlazimo na izbore) Nacionalni savit. Znači, samo od volje Bunjevaca zavisiće ko će bit njev novi pridsidnik i ostali 22 člana nacionalnog savita, koji će odlučivat o najvažnijim pitanjima za Bunjevce.

Neposridni izbori svi nacionalni savita biće u jednom danu i samo na teritoriji Republike Srbije, kad ji raspiše ministar za ljudska i manjinska prava a očekiva se da će to bit tokom maja jel juna miseca 2010. godine.

Postoji i varijanta elektorski izbora, al je ona daleko teže izvodljiva i o njoj ćemo pisat u idućem broju, ako se ne pokupi dovoljan broj postpisa.

Šta će bit ako se ne skupi dovoljan broj upisani Bunjevaca?

Broj upisani članova jedne nacionalne manjine pokaziva državi i drugima koliko je ta zajednica zrila da se stara sama o sebi. Ako se ne skupi potriban broj potpisa Bunjevci gube pravo na biranje nacionalnog savita a sotim i na sva ona prava koja su do sad postojala: učenje bunjevačkog govora u škulama, prava na finasiranje „Bunjevački novina" i „Tandrčka"..., na finasiranje bunjevački kulturni manifestacija...

Jednom riči izbrisali bi sami sebe.

Upis u posebne biračke spiskove je naša istorijska šansa da očuvamo ono što su nam dali naši prici u nasliđe i da to damo našim mladim naraštajima.

Sve to možete podržat svojim potpisom do 9. marta!

RAZRIŠENJE KRIZE OKO BUNJEVAČKOG NACIONALNOG SAVITA

Uveden Privrimeni organ

Sukobi koji su već misecima potresali bunjevačku zajednicu konačno su dobili svoj završetak

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava odreagovalo je na nezakonit rad BNS-a, koji već misecima radio s manje od petnjast članova - što je zakonski minimum. Kad je BNS, misto krovne bunjevačke institucije, posto politički poligon di su lični interesi postali važniji od nacionalni, nezadovoljni članova bilo sve više. Da bi se njev broj od 21 člana sveo na 11, a na sastanke BNS-a dolazilo je 10. Što znači da su sve odluke donošene i brez kvoruma. Prominjen je Upravni odbor NIU „Bunjevačkog informativnog centra", novi je oma sminio, a kasnije i dao otkaz, direktorki i urednici „Bunjevački novina" **mr Suzani Kujundžić - Ostojić** a na njezino misto je bio postavljen **Stevan Nemet**. Iako je ministar za ljudska i manjinska prava **dr Svetozar Čiplić** 3. novembra 2009. godine dono Rišenje kojim vraća na poso direktorku mr Suzanu Kujundžić - Ostojić, jel su odluke o njezinom sminjivanju nelegalne, Stevan Nemet ovo Rišenje nije sproveo smatrajuć ga nezakonitim i nastavio je radit u NIU BIC-u. Zatim su iz Ministrastva za ljudska i manjinska prava stigla još dva Rišenja 18. januara: jedno kojim se raspušta saziv Bunjevačkog nacionalnog savita a drugo kojim određiva Privrimeni organ od pet ljudi, koji će radit sve potribne poslove do izbora novog Nacionalnog savita. Iako su rišenja bila izvršna od dana donošenja, umisto primopridaje dužnosti bivši pridsidnik BNS-a **Nikola Babić** i **Mirko Bajić**, bivši član BNS-a održali su pres konferenciju. Na kojoj su, izmed ostalog, tvrdili da su pristigla rišenja nezakonska i da „imadu političku pozadinu".

Istog dana 21. 1 2010. u Bunjevačkoj matici održana je također pres konferencija, na kojoj su divanili: **dr Andrija Peić**, pridsidnik Privrimenog organa upravljanja BNS-a, **Ivan Sedlak** pridsidnik Bunjevačke matice, **Kata Kuntić**, pridsidnica KUD-a „Bunjevka", **Branko Franciškoviću**, pridsidinik Bunjevačke stranke Vojvodine i **Josip Bošnjak**, pridsidnik UG „Bunjevačko kolo" iz Sombora. Divan s ove pres konferencije bio je umireniji od suparničke, s istaknutim stavom da se od sprovođenja ministrovi rišenja neće odustat i da se sotim mora požurit jel ističe dragocino vrime za prikupljanje potpisa u posebne biračke spiskove.

Zakazana je i druga primopridaja dužnosti u BNS-u 23. januara na koju su bili pozvani mediji al i milicija kako bi se primopridaja izvršila. Do tog je, nakon kraće rasprave i ponovnog osporavanja ministrovi Rišenja, i došlo. Nikola Babić prido je ključove BNS-a, čime je i simbolično započeta primopridaja koja se nastavila, zbog obimnosti posla, i naredni dana. Tom prilikom Nikola Babić je kazo da će se on ko lojalni građanin ove zemlje povinovat stavu ministra, al da će se na njegove odluke žalit zakonskim putom.

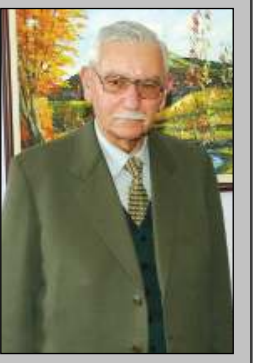
Nakon tog posla u BNS-u izvršena je primopridaja u NIU BIC-u 1. februara, čerez čega i kasni s

Članovi privremenog organa upravljanja

Đurđica Skenderović

Mijo Mandić

Ivan Vojnić Kortmiš

Đuro Bošnjak

Pridsidnik Privremenog organa upravljanja

Andrija Peić Tukuljac od oca Tome, rođen je u Subotici, 28. februara 1937. godine.

Osnovnu školu i gimnaziju je završio u Subotici. Nastavio je školovanje na Poljoprivrednom fakultetu, iz te oblasti je i magistriro i doktoriro.

Tokom svojeg dugačkog radnog vika, radio je u više firmi:

„Agrokombinat" – na funkciji agronoma ratarstva i stočarstva i rukovodiloc OOUR – Verušić oko 16 godina. Bio je podpridsidnik i pridsidnik Izvršnog veća SO Subotica, dva mandata.

Pridsidnik poslovodnog organa „Azotare", pomoćnik generalnog direktora „Agrosa" za razvojna pitanja, savitnik za agronomska pitanja u „Zorki". Osnivač je „Obnoviteljske bunjevačke matice", bio je član Nacionalnog savita bunjevačke nacionalne manjine i pridsidnik Upravnog odbora NIU „BIC"-a.

Oženjen je, ima dva sina i dida je šestero unučadi.

izlaskom ovaj broj novina. Mora se kast da su obadvi primopridaje prošle u dostojanstvenoj atmosferi i brez grubi riči. Prvi satanak, koji je oma posli priuzimanja dužnosti zakazo Prinudni upravni organ bio je sastanak svi bunjevački institucija i zajednički rad na skupljanju potpisa u posebne biračke spiskove.

U privrimeni organ upravljanja BNS-om postavljen je **Andrija Peić Tukuljac** ko pridsidnik privrimenog organa upravljanja, dok su ostali članovi privrimenog organa upravljanja BNS-om su **Đurđica Skenderović, Mijo Mandić, Đuro Bošnjak, Ivan Vojnić Kort-miš**.

Tokom primopridaje dužnosti s bivšim pridsidnikom BNS-a Nikolom Babićom, novi pridsidnik Andrija Peić Tukuljac pokazo je puno mudrosti, strpljivosti i pravičnosti pa su ga subotički mediji čerez tog prozvali „bunjevački Mendela".

„Smatram da je najvažniji zadatak sviju nas iz Privrimenog organa u ovom trenutku nastavit sve važne zadatke koji su započeti u BNS-u, sprovest popis Bunjevaca u posebne biračke spiskove, kako bi se izabro novi, bolji BNS ojačan s novim i mladim ljudima, kojima ćemo bit podrška".

S. K. O.

PRAVDA PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI

Ministar za ljudska i manjinska prava dr Svetozar Čiplić je ovako prokomentariso svoju odluku o raspuštanju saziva BNS-a:

- Raspušten je zbog neisunjavanja jasnih zakonskih uslova, koji kažu kada jedan nacionalnisavet ne radi po zakonu. Činjenica je da šest meseci nemaju sastav koji zakon nalaže i od 21 člana su imali aktivnih 10, dakle manje od polovine. Pri tom je više od 20.000 Bunjevaca, nažalost, samo njih 93 upisano u poseban birački spisak. Činjenica je i veliko nezadovoljstvo među pripadnicima bunjevačke nacionalne zajednice i onima koji rukovode institucijama kulture među Bunjevcima. To je sve bio razlog za sticanje zakonskih uslova za raspuštanje ovog Saveta i formiranje privremenog tela koje rukovodi i upravlja bunjevačkim Nacionalnim savetom. Verujem da će i Bunjevci sada moći da ostvare sve one vrste slobode koji su i pred ostalima, a to je pre svega upis u poseban birački spisak.

MINISTAR ZA LJUDSKA I MANJINSKA PRAVA BIO U POSITI BUNJEVAČKOM NACIONALNOM SAVITU I BUNJEVAČKOJ MATICI

Bunjevci, iskoristite slobodu izbora

*Upis u poseban birački spisak je slobodan, a ja sve Bunjevce pozivam da tu slobodu nesmetano koriste i da nesmetano glasaju * Za Republiku Srbiju Bunjevci jesu i biće nacionalna zajednica koja je samobitna, autohtona, i koja kao i sve druge nacionalne zajednice ima pravo da izražava svoj nacionalni identitet*

Ministar za ljudska i manjinska prava **dr Svetozar Čiplić** positio je 3. februara Bunjevački nacionalni savit i Bunjevačku maticu u Subotici, a razlog je upis u posban birački spisak za izbor nacionalni savita u Srbiji, koji ulazi u završnu fazu. Ministar obalazi sve nacionalne savite u Srbiji iz istog razloga. Tim povodom on je održo konferenciju za štampu u Bunjevačkoj matici. Oma na početku je istako da je po sopstvenoj želji tio prvo obać Bunjevački nacionalni savit, ko i Bunjevačku maticu.

– To sam učinio s obzirom na činjenicu da je Bunjevački nacionalni savet raspušten, a da privremeno telo ima potpunu zakonsku i političku legitimaciju da do novih izbora vodi ovu instituciju koja je važna i za državu Srbiju, a još je važnija za same Bunjevce. U ime Vlade Srbije i u svoje lično ime izneo sam podršku da se naši sugrađani Bunjevci upišu u poseban birački spisak u što većem broju, jer će na taj način pokazati političku zrelost autohtone nacionalne zajednice koja je na ovim prostorima Vojvodine doprinela onim čime se Srbija ponosi, i u Evropi, i u svetu, a to je svojom multietnićošću. Niko ne treba da se plaši posebnog biračkog spiska. Oni služe za neposredni izbor nacionalnih saveta, oni služe da izbori za nacionalne savete budu održani u jednoj neposrednoj demokratskoj proceduri. To nema nikavih negativnih posledica, jer je upis u poseban birački spisak slobodan, a ja sve Bunjevce pozivam da tu slobodu nesmetano koriste i da nesmetano glasaju.

– Svojim dolaskom izražavam podršku, i verujem da će Bunjevački nacionalni savet biti biran na neposredan način, i da će Bunjevački nacionalni savet biti jedan od manjeg broja koji će se krajem maja i početkom juna birati na neposredan demokratski način.

Posli ovi riči, ministar Čiplić je dao rič novinarima. Jedno od pitanja se odnosilo na to da li je Zakon o izboru i nadležnostima nacionalni savita bio možda nedovoljno konkretan za sve probleme nacionalni savita u skupljanju potpisa i da je za nji stavio suviše velike priprike.

– U samoj proceduri stvaranja Zakona bili su predstavnici svih saveta, tako da je on rađen u sadejstvu Ministarstva, Vlade i nacionalnih saveta. Mi smo, imajući u vidu problem koji može na početku upisa da nastane, u rav-

nopravan odnos stavili neposredne izbore i elektorske izbore, računajući da je upis u birače spiskove proces za koji nije realno očekivati u ovom vremenskom periodu od četiri meseca da bude završen za sve nacionalne zajednice. Odnosno, vrlo je realno očekivati da će se u drugom izbornom ciklusu neke nacionane zajednice upisivati u birački spisak. Naravno, proces upisa u posebne biračke spiskove je vrlo težak kao i svaki upis. Proces upisa, kako smo planirali i kako se realizuje, biće najintenzivniji poslednjih deset dana. Za sada imamo završen upis samo mađarske nacionalne manjine, a bošnjačka nacionalna manjina je vrlo blizu da završi. Verujem da će Bunjevci biti upisani u predviđenom broju, i da će Bunjevački nacionalni savet biti izabran na neposredan demokratski način.

Napominjem da će nacionalni saveti koju budu izabrani na elektorski način vršiti iste nadležnosti u istom obimu, i da se tu zapravo radi o zahtevu, to posebno naglašavam, samih nacionalnih zajednica. Imajući to u vidu, minimalan broj upisanih u birački spisak, da bi imali svoju zakonsku i političku legitimaciju treba da bude 50 posto od ukupnog broja po poslednjem popisu. Otuda taj minimalni broj u Zakonu, a to je, ja se sa vama slažem, u ovom trenutku broj koji neće sve nacionalne zajednice uspeti da dosegnu. S obzirom da je poseban birački spisak otvoren kao i opšti birački spisak, on se zatvara samo u jednom trenutku da vidimo koji nacionalni savet ide na neposredne, a koji na elektorske izbore. Onda se poseban birački spisak ponovo otvara. Verujemo da će se i drugi građani uključiti u upis.

– Ono što je naročito bitno to je da je Republika Srbija kod svojih suseda i kod evropskih partnera, za ovaj zakon dobila najviše ocene. U toku izborne procedure i u izbornom procesu sa nama učestvuju i naši partneri, pre svega OEBS. Ono što se sada u Srbiji dešava, ono što će predstavljati realizaciju ovog zakona je prvi put imalo i zanimanje u EU. Specifičnost samog Zakona je u tome što je manjinsku samoupravu garantovala svim nacionalnim zajednicama bez obzira koliko su one brojne ili malobrojne. To u Evropi nije slučaj, samouprve se daju samo brojnijim nacionalnim zajednicama. Zbog toga na izbore ide 19 nacionlanih saveta, koji će u ime nacionalnih zajednica vršiti sprovođenje određenih nadležnosti koje podrazumevaju i očuvanje identiteta.

Jedan od novinara je izno kako se pripovida da niki Bunjevci kad popune listu za poseban birački spisak, posli ji evidentiraju ko Hrvate. Ministar Čiplić je na to kazo slideće:

– Na sajtu Ministarstva za ljudska i manjinska prava stoje obrasci koji su jednoobrazni za sve nacionalne manjine, osim kad je reč o dvojezičnim obrascima, i svaka nacionalna manjina može da ga upozna na srpskom i na jezicima nacionalih manjina. Pošto je to jedini originalni obrazac, nema dileme o čemu se ovde radi, ja mislim da je reč o ometanju ljudi, o pokušaju da se ljudi zbune i uplaše i da se proces upisa, pogotovo Bunjevaca, što je više moguće omete.

Ode je **dr Andrija Peić Tukuljac**, pridsidavajući privremenog organa koji zaminjiva Nacionalni savit bunjevačke nacionalne manjine, dodo:

– Mi smo dosad uspili prikupit i verifikovat oko 1.500 listića koji, a računamo da će u bliskoj budućnosti obezbediti još 2.900, i ostalo nam je da se maksimalno založimo da još oko četri iljade skupimo. Mislimo da su ova posita ministra i njegove riči velika stvar za nas, i svaki Bunjevac će posli ovog svatit da je to samo naš interes, da imamo zdravije odnose s državom i da budemo njezini ravnopravni partneri. Zadaci stoje prid nama i moramo dat maksimum da bi obezbedili neposridne biračke izbore.

Poslidnje novinarsko pitanje se odnosilo na nedavno održan okrugli sto „Kolebanja identiteta među Hrvatima u Vojvodini" u organizaciji Matice hrvatske u Subotici, na kojem se, izmed ostalog, čulo da Bunjevci nisu sa velikim „b", da je rič o bunjevačkim Hrvatima, ko i poziv Bunjevcima da se upišu ko Hrvati… Tim se u jeku ovi upisa unosi nemir, ne samo uz pomoć listića za upis, neg i uz pomoć ovakog okruglog stola koje triba da utiče na opridiljenje Bunjevaca kod upisa. Da li je to još jedan pokušaj mešetarenja, upito je novinar.

– Treba reći da Bunjevci imaju svoj Nacionalni savet u Srbiji kao što i Hrvati imaju svoj Nacionalni savet u Srbiji. U Srbiji su sve nacionalne manjine ravnopravne, kako Hrvati, tako i Bunjeci, tako i ostali. I lično je opredeljenje svakog čoveka kako će se osećati, a država Srbija garantuje Ustavom da to svoje osećanje izrazi javno, ili zadrži za sebe.

– Kad je reč o Bunjevcima, svaki Bunjevac ima svoje lično osećanje, ali Srbija garantuje mehanizam da se bunjevački identitet upravo kroz nacionalne savete sačuva i razvija. Drugim rečima, za Republiku Srbiju Bunjevci jesu i biće nacionalna zajednica koja je samobitna, autohtona, i koja kao i sve druge nacionalne zajednice ima pravo da izražavaju svoj nacionalni identitet. Naravno da u svakom procesu možete da naiđete na aktivnosti i dešavanja, koja na ovaj ili na onaj način osporavaju, u ovom slučaju nečiji identitet, ali ponavljam, za Republiku Srbiju bunjevačka nacionalna manjina je ravnopravna i ista kao i svaka druga nacionalana manjina, s time što su za Republiku Srbiju Bunjevci važni još i po tome što nemaju matičnu državu. Prema tome, nema dileme da Srbija nikada nije niti će ikada intervenisati da se neko na ovaj ili onaj način opredeli. Nema dileme da će Srbija garantovati za svakog, ako se opredeli na jedan način da nesmetano taj identitet i uživa – kazo je na kraju konferencije za štampu dr Svetozar Čiplić. ***B. E.***

KAKO TEČE POSO OKO UPISA BUNJEVACA U POSEBNE BIRAČKE SPISKOVE

Sve bunjevačke institucije na istom zadatku

Iako je ovaj proces upisa počo još u novembru misecu Bunjevci su još uvik daleko od potribnog broja potpisa - 8.006, a vrimena je ostalo malo. Zato su se na ovom važnom i istorijskom zadatku skupile sve bunjevačke institucije: Privrimeni ogran upravljanja BNS-a, „Bunjevačka matica" NIU „Bunjevački informativni centar", Bunjevačka stranka Vojvodine, UG „Bunjevačko kolo" Sombor, KUD „Bunjevka", KUD „Aleksandrovo", BKC Subotica, BKC Bajmak, BKC Tavankut. Svake nedilje sravnjivaje se spiskovi iz svi institucija i analiziraje šta se uradilo. Za sad je skupljeno oko 2.000 i pridato u opštinu na obradu podataka. Pošto se uveliko pridaju spiskovi i od ostali nacionalni manjina nije moguće dobit tačan podatak koliko je bunjevački Zah-tiva obrađeno do sad.

Na terenu su svakodnevno mnogi aktivisti bunjevački institucija, koji skupljaje potpise. Pitali smo nike od nji kaka su njim iskustva u kontaktu s narodom.

Srđan Kujundžić, skuplja potpise po varoši, al planira ić u sela.

„Krenio sa u akciju skupljanja potpisa zato jel želim pomoć svojem narodu. Da i mi Bunjevci imamo prava ko i drugi. Potpise kupim od vrata do vrata. Dok nisam krenio bilo mi malo neprijatno - nisam znao šta će mi kast ljudi kad njim zazvonim na vrata. Al sam se vrlo prijatno iznenadio kako ljudi rado daju potpise. Ima ko već zna za čega nam tribaju, a ima kome ukratko objasnim."

Marija Horvat, je dugogodišnja saradnica „Bunjevački novina" i nju puno svita u Subotici pozna i privatno: **„Potpise skupljam od moji poznanika, prijatelja a imam ji, fala Bogu, dosta. Samo kad bi skupila potpise od svi o kojima sam pisala za „Bunjevačke novine" bilo bi ji priko sto. Koga pitam svako dade potpis i još se paštri skupit od svoji u kući jel u rodbini. Bilo je i taki slučajova di su mi kazali da su dali potpis za kaku drugu nacionalnu manjinu jel nisu dobro vidili jel razumili di ji upusivaje."** Za sve koji su vako prošli možmo kast da imadu pravo otić u Gradsku kuću soba 213 II sprat i iskat da se njev Zahtiv povuće i tamo na licu mista mogu dat svoj potpis onom kome oni oće.

Kako poso oko upisa u posebne biračke spiskove iđe u drugim nacionalnim savitima

Prvi su potriban broj upisani u biračke spiskove skupili Madžari i to 117.321 potpisa. S čime su još jedared potvrdili da su nacionalna manjina koja je dobro organizovana i svesna važnosti ovog upisa. Oko kraja sa skupljanjom potpisa su Bošnjaci (54.436), Slovaci (23. 609), Rumuni (13.831), a potriban broj potpisa skupile su i brojčano male nacionalme manjine: Grci, (230), Aškalije (235)...

Upis u posebne biračke spiskove u Somboru

Što se tiče posla oko upisa u posebne biračke spiskove u Somboru je pokrenuta akcija oko upisa u dogovoru s pridsidnicima i sekretarima naši misni zajednica. Somborski Bunjevci tako imadu priliku da se, osim u regionalnoj kancelariji Nacionalnog savita - odnosno „Bunjevačkog kola" (Staparski put 10 broj telefona: 025 449 -175), upišu u birački spisak i u svojim misnim zajednicama. Na terenu su aktivisti koji će positit mnoga domaćinstva, a pogotovo ona u kojima su stara i bolesna lica koja se slabije kreću te njim tako omogućit da se u svojim domovima upišu u poseban birački spisak.

Ističemo ovom prilikom da u ovim našim aktivnostima imamo naročito dobru podršku i saradnju s opštinskim strukturama vlasti. Na okolnim somborskim salašima mladi aktivisti će obać salaše i tako omogućit domaćinima i paorima da za upis u birački spisak ne moradu dolazit u varoške kancelarije misni zajednica. Tačne podatke o broju upisani još nemamo, kako kaže pridsidnik Josip Bošnjak, a prve konkretnije podatke očekiva u četvrtak 11. februara.

S. K. O.

BRANKO FRANCIŠKOVIĆ, PRIDSIDNIK BUNJEVAČKE STRANKE VOJVODINE, KOJA JE OSNOVANA U FEBRUARU 2008. GODINE I POMOĆNIK PRIDSIDNIKA SKUPŠTINE GRADA SUBOTICE

Bunjevci se najbolje mogu izborit sami za sebe

Koliko je Bunjevačka stranka Vojvodine za ove dvi godine rada uspila ostvarit ciljove koje je na početku rada zacrtala?

Dilomično jesmo. Prija svega poslove oko organizacija i uspostavljanja same stranke. Stranka živi, postoji, radi, ima članstva i sve više se proširiva. Stranka je ušla u organe vlasti na lokalu, što je bio u onom momentu jedan od, neću da kažem nezamislivi, al vrlo teško ostvarivi ciljova. Jeste da smo ušli s jednim odbornikom, međutim, mi smo, ipak, ušli u vlast, i na taj način počinje jedan od glavni zadataka stranke, a to je reintegracija Bunjevaca u subotičko društveno tkivo. Bunjevci su bili na marginama u svim mogućim dilatnostima, mi kroz ovo vidimo da počinje polako, a vidićemo kasnije da baš ne mora uvik bit polako, ponovo se čuje o Bunjevcima, da se Bunjevci vide, da Bunjevci imaje svoje zahtive. Ko u jedan od značajniji poduhvata ističemo što smo se priključili organizacionom odboru Dužijance. O tom je bilo različiti mišljenja, al je privlado stav da triba u to krenit. To je bunjevački praznik i mi ga ne možemo pripuštitit drugom. Ova prva „zajednička" Dužijanca imala je dosta manjkavosti, al sad druga i svaka naredna zavisiće u dobrom dilu i od ukupnog bunjevačakog korpusa, naši kulturni institucija, Nacionalnog savita.

Uticali smo na stvaranje Pravilnika o informisanju, uticali smo na postavljanje gradskog Pravilnika o dodili stipendija, a u svim tim segmentima Bunjevci su bili nepostojeći ko narod, ko nacionalna manjina, i mi se sad, uslovno ričeno, ravnopravno sa drugima pijavljujemo. Iz tog je rezultiralo da je Bunjevačka stranka Vojvodine podnela zahtiv gradonačelniku i Gradskom viću, da se omogući i da uđe u Pravilnik da Radio Subotica ima proizvodnju programa na bunjevačkom jeziku. Kad Skupština donese tu odluku, onda ćemo razrađivat koliko će trajat taj program. Ono što ja vidim to je da bude svakodnevno, i u istom terminu, narod se mora naviknit da ima program na svojem maternjem jeziku. Jako sam bisan što se u ovoj varoši bunjevački jezik koristi ko prdačan jezik, za ismijavanje. I na radiju, i na TV, „dajte mi divenice, tamo ima da se kupe criva...". Na šta to liči?! Ono što ja tražim je da budu naučni, istorijski, filozofski tekstovi na bunjevačkom jeziku. Nije istina da to ne mož. Ako je moglo kadgod, onda mož i sad. Kroz te radio emisije, kroz vaše novine, mi moramo razvijat bunjevački jezik. Da to ne budne jezik za komediju, za ismivanje, „salašarski", da to ne bude jezik zbog kojeg će se i mlađi i stariji ljudi stidit. Jel, vi sad pogledajte, u Subotici se ne divani bunjevački. To je ritko da kogod pogriši i izgovori niku rič na bunjevačkom jeziku.

Za sad je Bunjevačka stranka Vojvodine jedina bunjevačka stranka. Koliko je to otežavajuća a koliko olakšavajuća okolnost?

To je sad još jedan uspih, ako tako možem kast. Uspili smo ispunit potribnu kvotu i priregistovat stranku. Ukoliko ostanemo jedina bunjevačka stranka politička odgovornost pada na našu stranku. No, ne mislim da Bunjevačka stranka Vojvodine triba da ima monopol nad Bunjevcima. Bunjevci mogu pripadat i drugim strankama, isto ko što i svaki drugi narodi il nacionalna manjina mož da bude u ovoj il onoj stranki. Mi ko stranka nacionalne manjine s bunjevačkim pridznakom imamo direktan cilj, da poboljšamo stanje i utičemo na razvoj tog korpusa. Danas imamo situaciju da su Bunjevci u nikoliko stranaka, u BSV, DS, G17 plus, DSS, u SNS-u i svi oni oće Bunjevce, i ko svoje članove i ko glasačko tilo. Mi moramo svatit da ta pripovitka kako je njima strašno stalo do Bunjevaca nije tačna. Njima je stalo do naši glasova, koji njim u Subotici mogu dosta doprinet. Ako ima ukupno 20-tak iljada Bunjevaca, do pet iljada bunjevački glasova je stalo svakoj stranki da ima. Ako se ti glasovi raspršе, di su onda Bunejvci? Nema ji!

Iz ti razloga Bunjevačka stranka Vojvodine želi da okupi Bunjevce i da se borimo za naš narod, naravno u u sklopu interesa koji odgovaraju i drugim građanima. Ti glasovi u Bunjevačkoj stranki neće bit raspršeni, već skoncentrisani i onda ćemo bit jači. Ako ne budemo na jednom mistu, nema nas, to triba da znamo!

Za priregistraciju stranke vam je tribalo iljadu potpisa. To je bilo vatreno krštenje stranke samo dvi godine posli osnivanja. Kroz to skupljanje potpisa u bunjevačkom narodu, koju ste sliku stekli o jačini stranke?

Samim tim što smo skupili puno više od potribni iljadu potpisa to pokaziva kaki je naš status med građanstvom. Znam, i malopre sam napominio, da imamo i neprijatelja, mnogi su se nadali da se mi nećemo priregistrovat. Moram da kažem i to da BSV okupila najveći dio viđeniji Bunjevaca u gradu Subotici i Somboru. To je još jedan

dokaz da ljudi stiču povirenje u nas. Najlakše je bit apolitičan i kazat mene ne interesuje politika. A interesuje te di će radit tvoje dite, dal će dobit stipendiju, da imaš program na bunjevačkom, a sve je to politika. Niko drugi se neće borit za Bunjevce sem nas sami. Oćel to bit BSV el kaka nova naša stranka, to nije sporno, al moramo svatit da se Bunjevci mogu najbolje izborit sami za sebe.

Prid Bunjevcima je još jedan od istorijski zadataka, to je skupljanje potpisa za poseban birački spisak. Koliki će doprinos dat BSV u ovom poslu?

Naši ljudi su se u izvesnom smislu okušali kad smo skupljali potpise za stranku. Šteta što se to vrimenski nije poklopilo, pa bi sad bilo lakše. Nažalost, dok nije došo Prinudni organ upravljanja u BNS, nas niko nije kontaktiro, nit jednu rič kazo da se dogovorimo oko ovog velikog i važnog posla. S dolaženjom Privrimenog organa mi smo dobili ulogu u formiranju tog biračkog spiska, organizovali smo se i cigurno ćemo bit jedna od značajniji snaga na upisu za poseban birački spisak.

Na pres konferenciji sazvanoj povodom uvođenja Privirmenog organa upravljanja u BNS kazali ste da BSV ne staje ni na jednu od „zaraćeni strana" med Bunjevcima. Vaš komentar povodom ovi dogašaja u bunjevačkoj zajednici?

To sam kazo u smilsu orijentacije Bunjevaca u ovom sukobu. Narodu ostavljamo da sami donesu sud o nom što se treljalo. BSV ima svoj stav, al smo čekali kad će Ministarstvo, ko zvanični državni organ Srbije, dat svoje mišljenje il Rišenje. Ono je izdato i sad je sve jasno. Rišenje jasno kaže da se zbog izostanka legaliteta i zbog određeni propusta u radu raspušta saziv Nacionalnog savita. BSV sad ima novog partnera za razgovor i za zajedničko dejstvo na važnim zadacima za Bunjevce. BSV pozdravlja ovo rišenje Ministarstva jel omogućava dalji rad našim institucijama, a osporavanja koja su se čula, pokazaće vrime jesu na mistu jel nisu. Svakako mislim da nije u redu da se blokira primopridaja, pa da se poziva policija i tek onda se svati da triba pravno postupit. To je jako kasno.

Vaš komentar na izjavu dr ministra Svetozara Čiplića prilikom posite Privrimenog organa BNS-a?

BSV je da je jako zadovoljna stavom ministra i to je ujedno i stav Bunjevačke stranke da u Republiki Srbiji postoje Bunjevci a postoje i Hrvati i stoji na svakom građaninu da dobro razmisli šta je i kome pripada. Nema više prinude, nema više, mi smo bunjevački Hrvati, hrvatski Bunjevci, il si jedno, il si drugo. Apelujem sad da ljudi izađu na izbore i kažu šta su. Ako mi iz zapećka gledamo šta će se desit i kritikujemo i na taj način spašavamo bunjevačko pitanje, ja tvrdim, neće bit spašeno. Bunjevačka stranka Vojvodine prima sve one koji su se dosad izjašnjavali i drugačije. Privatićemo svakog ko oće ponovo da bude Bunjevac.

S. K. O.

OSNOVANO UDRUŽENJE GRAĐANA „BUNJEVCI" NOVI SAD

Nigovanje jezika i kulture

Puno je oni Bunjevaca koje život svojim tokom odvede od njevog rodnom mista. Jedan od taki gradova je svakako Novi Sad, u kojem bar po popisu iz 2002. godine ima oko 120 Bunjevaca. Nikolicina nji odlučila osnovat udruženje di će se nigovat bunjevačka kultura i jezik. Udruženje građana „Bunjevci" Novi Sad osnovano je 5. januara 2010. godine, na čijem čelu je **dr Aleksandar Raič**. Planova imadu puno a nadaje se da će se i broj članova vrimenom daleko povećat.

Osnivači :

1. dr Aleksandar Raič
2. Ivan Vojnić Kortmiš
3. mr Suzana Kujundžić – Ostojić
4. Tonka Nonković
5. Milan Nonković
6. prof. Bela Pokrić
7. Marija Bogešić
8. Kata Mirić
9. Jelisaveta Buljovčić – Vučetić
10. Zorica Šijačić

S. K. O.

SIĆANJE NA KADGODAŠNJE OBIČAJE

Februar, misec prela

„Prelo kupi svaki mu se divi, nek se znade da Bunjevac živi"

Rič prelo dolazi od glagola presti, a znamo da su naše žene u kadgodašnje vrime zdravo tušta vrimena provele predeć vunu, konoplju, lan i pamuk, od čega su posli tkale šile i štrikale za svoju čeljad, do kog doba noći nuz škiljave lampaše, a da bi to bilo lipše i veselije smislili su prela.

Prelo je moglo bit komšinsko, rodbinsko a od 1879. godine počelo se držat Veliko bunjevačko prelo. Komšinsko prelo je bilo tako da se skupe više žena u jednu kuću i svakoja ponese svoje predivo, a prelo se prešlicom, vretenom i družicom, pa da ne bi svakoja žena sama sidila i prela kod svoje kuće, smislile su da se skupe u jednu kuću, pa je nji više radilo nuz jedan lampaš, a u društvu je bilo veselije, pa friško prođe vrime. Ovaj oblik prela je najstariji i spominje se zdravo odavno. Domaćica di će bit prelo ispeče kaki kolač, a najčešće su pekli listića da se malo počaste. Listića se moglo friško napeć, nije tribalo žarit peć jel kadgod nije bilo lerni, a tistu s kvasom je tribalo više vrimena da se napravi.

Na prelo su dolazili i muškarci, dica i divojke. Muškarci su divanili svoj divan, dica su češljala vunu i motala na klupče, a divojke su učile prest i štrikat, a malo kasnije su dolazili i momci, pa su se tako družili, šalili, pivali, igrali i veselili. Jel kadgod nije bilo radio aparata ni televizora. Svi su bili počašćeni listićima i vinom, ako ga je domaćim poslužio.

Kad pođu kući mladi su pivali kake preljske pisme el šalajdane, ova prela su bila vezana za život Bunjevaca na salašima. Vrimenom kad se malo uznapridovalo počeli su se kupovat materijali, postav i drugo ruvo kupovalo se na meter. Sve manje se prelo ručno, pa su valjda i ova prela lagano nestajala. Sad mislim da više niko ne prede i ne tka onako ko kadgod, to je samo sićanje na kadgodašnje običaje, kako su se zabavljali zimi nuz rad.

Posli su se pravila rodbinska prela. Roditelji koji su imali podomljenu dicu pravili su prelo svake godine. Tu su dolazili samo pozvani gosti, a pravilo se obično prva nedilja posli disnotora. Kuvala se svečana užna, čorba, paprikaš i pečenica s kiselom paprikom i duncom, a obično su se pekli i fanki. Ako se koja cura udala iz rodbine el momak oženio njima se pravilo prelo, ako dica još nisu bila podomljena, onda su braća i sestre išli jedni drugima na prelo. Domaćini su svakom gostu kupili kaki poklon. Zavisilo je od mogućnosti domaćina, a i kaka je bila godina, kad se kako moglo. Svi su bili zadovoljni i veseli što su se tako lipo okupili. Zato se i kaže: „Bože mili, al je to milina kad se vako sastane rodbina". A poklonu se nikad nije gledalo u zube, kod nas Bunjevaca.

Na Marin se pravilo marinsko prelo u gradu, cure su za taj dan dobivale novo ruvo i vidne svilene marame i tako svečano obučeni išli su prija podne u crkvu na misu, a posli na korzo, a uveče na zabavu na prelo. Tamo su s curama obično išle i mame el kake tete, ujne i strine, da vide koji bi momak mogo bit prilika za koju curu. Na tom prelu se nije ništa ilo ni pilo, kad prođe ponoć igranka se završi, pa se išlo kući. To je vrime poklada mogla se pravit igranka, skupštine za mlade, a i svatovi su se mogli pravit. Ovo je vrime poklada koje počima od Tri kralja, a traja do Čiste sride. Poklade nisu svake godine jednako dugačke, ove godine trajaju do 17. februara.

Debo četvrtak je 13. februara, onda se kuvala dobra užna i pekli se fanki. Naši stari su kazali da na taj dan triba ist devet puti, da budneš zdrav i snažan cile godine. Iza četvrtka nedilja su poklade. Onda se održavalo veliko Bunjevačko prelo u Zanatskom domu. Cure su za taj dan lipo češljale i uplećale kosu u koju su mećale bile perlice, pa su tako gologlave išle na zabavu. Na zabavi se nije ilo, al se kod kuće pripravljalo dobro ilo i kolači. Ko i drugi i treći dan poklada. Koji se stariji momci nisu oženili te godine, bio je običaj da vuku kaki manji panj šorom di ima neudati cura, tamo svrate pa se tako šale i zabavljaje.

Iza poklada dolazi Čista srida Pepelnica. To je početak korizmenog posta, koji traje 40 dana, a to nas sića kad je Isus prija svoje smrti na križu postio 40 dana u pustinji. Na Čistu sridu su kadgod naše domaćice iskuvavale sude u vodi, al su dodali malo masne sode, a posli dobro isprale u čistoj vodi. Na Pepelnicu se iđe u crkvu di nas svećenik opominje, da smo pra i da ćemo se opet u pra vratiti. Bila je stroga post, za ručak domaćica ispeče lepanje, krumpira u kori crnog luka i kaki pekmez. Za užnu se kuvala soparna čorba s paradičkom sa sitnim čipanim valjuškima. Posli se napuca kokica. Tu sad mislimo i na svoju dušu, ako je crkva bila bliže išlo se u crkvu na put križa i pridiku, a ako je bila daleko onda su čeljad kad namire josag svi zajedno molili žalosnu krunicu i put križa, pa su pivali svete korizmene pisme. Svatovi, igranke i veselja su bili zabranjeni, što je i peta crkvena zapovid, da se ne pravi slavlje u svečano zabranjeno vrime.

A. V. K.

PROSLAVLJEN NACIONALNI PRAZNIK - DAN VELIKOG PRELA - MARIN DAN

Bajmočko bunjevačko prelo

Oko dvisto gostivi BKC Bajmaka veselilo se i proslavljalo Marin dan

Povodom nacionalnog praznika bunjevačke nacionalne manjine u Bajmoku je održano tradicionalno šesto „Bajmočko bunjevačko Prelo". Za ovu svečanu priliku organizator Bunjevački kulturni centar Bajmok priredio je lip kulturno zabavni program. Osmišljen tako da pridstavi cilinu samobitnosti bunjevačkog naroda. Kroz dramski prikaz pokazan je bunjevački svakodnevni divan, izdeklamovani su stihovi bunjevačke pisane riči, a kroz muzički prikaz tamburaškog orkestra podsitili smo se na pisme i muziku iz vrimena naše mladosti, u sklopu programa prikazane su bunjevačke igre, koje su se uobičajeno igrale na prelima uz neizostavnu bunjevačku nošnju, na koju smo kroz vikove ponosni i sve to se završava s vrućom krumpiračom iz tepsije pečene u prarasničkoj peći uz kiso kupus, dobro vino i makom pogaču.

S ovakim programskim opridilenjom upućena je poruka svima: postojimo i opstaćemo brez obzira na prisutne razlike, svojatanja - asimilacije.

U programu su učestvovali

amateri BKC Bajmok - **Kata Marganić, Ivica Bretić, Maja Šimić, Danijela Kumer**, svi u dramskom prikazu „Na Brašnarovom salašu" za koji je tekst napisala **Gabrijela Diklić**. BKC Tavankut je besprikorno izvo koreografije „Srdiš se dušo" i „Tavaknutu moje selo malo", a goste je zabavljo i tamburaški orkestar „Boemi" iz Tavankuta.

Pošto se dan Velikog prela održava na Marin, domaćini su se potrudili da svim na Prelu prisutnim Marijama, nji 12, uruče lip dar za uspominu i sićanje na Prelo u Bajmoku.

U pripunoj sali KPD „Jedinstvo - Egyseg" oko 200 positilaca, posli bogate i ukusne večere nastavilo je veselje do same zore. Igralo se i pivalo a 112 dobitnika, dobro organizovane tombole, s glavnom premijom električni šporelj na kratko je prisutne držalo u neizvesnosti kome će se srića osmihnit.

Med gostima su bili: **Jene Maglai**, pridsidnik MZ Bajmok, **dr Andrija Peić**, pridsidnik Privrimenog organa BNS-a, **dr Branko Ćupurdija**, redovan profesor Filozofskog fakulteta u Beogradu, pridstavnici Bunjevačke matice, UG „Bunjevačko kolo" iz Sombora, BKC Tavankut, BKC Subotica, KUD Aleksandrovo, „Vridne ruke" Mala Bosna i mnogi drugikulturni i javni radnici, privrednici i građani Bajmoka, Subotice, Sombroa, Stare Moravice i okoline.

B. P.

BUNJEVAČKO PRELO U SOMBORU

Išli smo na Bunjevačko prelo

Po deseti put od reosnivanja, UG „Bunjevačko kolo" održalo je u subotu 6. februara Veliko bunjevačko-marinsko prelo. Brojni članovi, prijatelji i gosti med kojima su bili: gospodin **Jan Sabo**, državni sekretar za ljudska i manjinska prava, **Nemanja Delić** gradonačelnik Sombora sa suprugom, **Mata Matarić**, član gradskog vića, **Andrija Peić Tukuljac**, pridsidnik Privrimenog organa upravljanja u Nacionalnom savitu, **Ivan Sedlak**, pridsidnik Bunjevačke matice, **Branko Franciškowić**, pridsidnik Bunjevačke stranke Vojvodine, i drugi naši dragi gosti uživali su u bagatom kulturno-umitničkom programu.

Prelo je, već tradicionalno, otvorio počasni pridsidnik UG „Bunjevačko kolo" **Đuro Bošnjak**. Gostima se obratio lipim ričima gospodin **Jan Sabo**, državni sekretar za ljudska i manjinska prava. Po prvi put se u ulogi voditelja op-

robao mladi recitator **Marko Parčetić**. Uslidio je već tradicionalno splet bunjevačkih igara, da zašušti svila i da se ugriju srca. Ženska pivačka grupa Varošanke publiku je razgalila bunjevačkim narodnim pismama, pa se čulo: „Gine, vene, srce u menika", „Kolo igra tamburica svira" i druge.

Svojim naročitim glumačkim talentom, veteranska grupa GKUD-a Ravangrad pridstavili su izvorno dilo: „Saranjivanje begeša". Voditelji programa su gostima prela približili lipu i veselu poeziju pisanu na bunjevačkom jeziku, našeg somborca, bunjevačkog zeta, kako ga popularno zovu, **Vinka Jankovića**.

Uz tambure i majstorsku svirku mlađani, „Đuvegija", „Igralo se i pivalo tako, ko da niko nikad umrit neće!", ko što kaže pisma.

Veselje i druženje trajalo je do sitni sati a s desetog Bunjevačkog prela gosti su poneli lipe uspomine nuz obećanje da će i dogodine doć.

R. P.

BUNJEVAČKA ZDILA

Uvik fini – listići

Ko nije čeko dok majka ne napravi listiće, dok ji ne ispeče u laboški punoj vrile masti, pa još onako vruće ne dovati i pospe pra šećerom ne zna šta je radost. Pa onda, udri, jedan, drugi, pa treći, ali dok su vrući, jer su onda najslađi.

Sve oni koji se sićaju svoji majka kako u pregali za šporeljom prave dici radosti podsitićemo ovim receptom na staro vrime. One koji ne znadu šta su listići, u par riči ćemo pokazat kako se oni prave.

Dakle, prije nego što počnete pravit listiće, ukusno i dobro ilo, morate pripravit slideće namirnice:

- 6 jaja,
- 1 kašika pra šećera,
- 2 kašike mlika,
- na vr noža soli i na vr noža praška za pecivo,
- brašna koliko triba da se zakuva tisto ko za čorbu
- mast jel ulje za pečenje

Od navedeni sastojaka prvo triba zakuvat tisto. Kad se zakuvano tisto odmori, razvije se tanko pa se mamuzom isiče na listiće. Ima ko voli listiće u obliku plaša, pa ji obavije oko šake i tako u krug peče a ima ko većma voli isić listiće na oblik lista (po čem su i dobili ime) pa se po sridi mož prosić i jedna jel dvi male plaše.

Peče se na vrućoj masti s jedne i s druge strane dok ne dobiju svitlo žutu boju.

Još vruće ji triba posut pra šećerom.

Sveci koji se spominjemo

Ignacija biskupa i mučenika se spominjemo 1. februara.

Svićnicu Marin dan slavimo 2. februara, to je šest nedilja od Isusovog rođenja, onda se završavaje babine svakojoj ženi posli porođaja. Bio je običaj da žena ode u crkvu s ditetom da ga prikaže Bogu i da se zafali za srićan porođaj. Tako su sveti Josip i blažena divica Marija odneli Isusa u crkvu. Tamo je bio jedan pobožan starac Simeon koji je bio upućen od Duva svetog, da neće umrit dok ne vidi Spasitelja svita. Uzo je dite na ruke i kazo, ovaj je došo da spasi svit od grija. I sad možem mirno umrit jel su moje oči vidile spasenje Izraelovo. A Blaženoj Divici Mariji je kazo, da će i njezinu dušu mač probost, a mislio je na to kakom će smrću Isus umrit. U crkvi se našla i proročica Ana udovica ćer Tamnelova, ona je bila pobožna žena, kad je vidila Isusa falila je Boga i svima razglasila da je vidila spasitelja svita.

Blaža biskupa i mučenika slavimo 3. februara, koji je čerez velike vire u Isusa bio mučen i okovan u tamnicu bačen, di mu je svit donesivo svoje bolesnike koje je on s Božijom pomoći

ozdravljo. Med bolesnicima je bilo i jedno dite kojem se riblja kost zaglavila u grlo i već je bilo na samrti, a Sveti Blaž ga je izličio. Zato Svetog Blaža slavimo ko zaštitnika od bolesti grla i svakog zla što kroz grlo dolazi, psovke, kletve i svađe.

Lurdske gospe se spominjemo 11. februara. Ona se ukazala u Lurdskoj šumi jednoj sirotici koja je ostala brez mame, kupila je granje i plakala, a zvala se Bernadica. Odjedared je vidila svitlost i Gospu isprid nje bila je u čistom bilom, a oko pojasa je imala plavi pojas, a na glavi krunu od 12 zvizda i kazala joj: „Nemoj plakat Bernadice, ja ću biti tvoja mater prava", i naučila je molit krunicu. Gospa se ukazivala više puti otvorio se i izvor iz kamena, odkaleg je potekla voda koja je bila likovita, pa je tamo dolazilo tušta svita.

Čista srida, jel Pepelnica pada 17. februara, a to je početak velikog korizmenog posta, koji nas sića da smo pra i da ćemo se opet svi u pra vratit.

Zato mislimo na svoju dušu, pa tako u postu i molitvi provedemo korizmeni post.

A. V. Kortmiš

DR ALEKSANDAR RAIČ: ŠTA ČEKA BUNJEVCE

Nacionalna zajednica Bunjevaca i Statut AP Vojvodine

Činom donošenja Statuta AP Vojvodine stvaraje se uslovi za privazilaženje višedecenijskog apsurda negacije bački Bunjevaca

Potvrđivanjom pridloga Statuta AP Vojvodine 30. novembra 2009. godine u Skupštini Republike Srbije, i proglašavanjom Statuta Skupštine AP Vojvodine 14. decembra 2009. godine, Bunjevci su u Srbiji dobili „de jure" priznanje svoje etnokulturne i nacionalne egzistencije. Članom 6. Statuta, koji glasi: „U AP Vojvodini, Srbi, Mađari, Slovaci, Hrvati, Crnogorci, Rumuni, Romi, Bunjevci, Rusini i Makedonci, kao i druge, brojčano manje nacionalne zajednice koje u njoj žive, ravnopravni su u ostvarivanju svojih prava", Bunjevci su priznati ko ravnopravna nacionalna zajednica ove multikulturne autonomne pokrajine Republike Srbije. Više nisu „nepostojeća narodnost", čiji pripadnici su još 1945. godine, potezom pera administratora unutrašnji poslova, izbrisani iz evidencije narodnosti Vojvodine i kategorizovani ko Hrvati (vidit faksimil dekreta o brisanju Bunjevaca i Šokaca iz nomenklature narodnosti Vojvodine).

Činom donošenja Statuta AP Vojvodine stvaraju se uslovi za privazilaženje višedecenijskog apsurda negacije bački Bunjevaca od države koja na ovaj mali ugroženi narod imadu sudbonosan uticaj – Srbije, Hrvatske i Mađarske.

Srbija ovim činom priuzima obaveze domovine i matične države bački Bunjevaca, oni koji su državljani Srbije, ko i matične države Bunjevaca koji su, sticajom istorijski okolnosti (povlačenje granice 1921. godine izmed Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca i Mađarske), danas državljani Republike Madžarske.

Hrvatska dobija razlog za orijentisanje svoje strategije brige za nacionalnu zajednicu Hrvata u Vojvodini, ka otklanjanju strava ove zajednice od njezine „denacionalizacije" i doživljavanja Bunjevaca ko „veštačke nacije", koju kreiraje srpski nacionalisti. Proces samoodređenja dila bunjevački Hrvata ko Bunjevaca, smanjio je nacionalnu zajednicu Hrvata u Vojvodini u 2002. godini, u odnosu na stanje iz 1991. godine, za oko 1,9 iljada osoba (6,9%). Glavni razlog depopulacije ove zajednice povezan je s opadanjom broja Hrvata nebunjevačkog porikla u Vojvodini, od 44,8 iljada u 1991. godini, na 30,7 iljada u 2002. godini (smanjenje za 31,4%), što je problem za sebe.

Faksimil o ukidanju prava na izjašnjavanje Bunjevcima i Šokcima 1945. godine

GLAVNI NARODNO OSLOBODILAČKI ODBOR
VOJVODINE GRADOVI
Odeljenje za unutrašnje poslove
Broj: 1040/1945
14 maja 1945 godine
Novi Sad

SVIMA OKRUŽNIM NARODNO OSLOBODILAČKIM ODBORIMA

Dogada se, da se mnogi Hrvati uvode kao Bunjevci i Šokci u rubrike gde se označava narodnost, a ne kao Hrvati kao na pr. u legitimacije, razne evidencije i spiskove. I to biva često i po njihovom izričitom zahtevu ili po volji i nahođenju dotičnog činovnika.

Kako bunjevačke i šokačke narodnosti ne postoje, to vam se naređuje da sve Bunjevce i Šokce imadete tretirati isključivo kao Hrvate bez obzira na njihovu izjavu.

U raznim okruzima i mestima, gde su oni do sada uvedeni kao Šokci i Bunjevci, ima se to ispraviti i označiti kao Hrvati naročito u legitimacijama, pravdanim spiskovima, putnim objavama i raznim drugim spiskovima po narodnosti. U buduće se imaju unositi samo i isključivo kao Hrvati. Sve do sada izdate legitimacije i isprave, gde su označeni kao Bunjevci i Šokci imaju se uništiti i nove izdati, izdavanje novih legitimacija ne sme se ponovo naplaćivati od stranaka.

Stavlja vam se u dužnost da o ovome odmah izvestite sve građanske i vojničke odbore a preko ovih mesne, da to što pre bezuvetno sprovedu, i vi da se starate, da se ovo svakako izvrši i da o učinjenom izvestite.

Smrt fašizmu - Sloboda narodu

NAČELNIK

Arhivski arhivalija
F: 703 1945: 4041-4270

Već deceniju dugačka borba Bunjevaca u Madžarskoj za dobijanje statusa nacionalne manjine, različite od hrvatske manjine, dobija realan oslonac, pod uslovom da Srbija, u okviru razvoja svoji odnosa s Madžarskom, na temeljima evropski standarda u oblasti ravnopravnosti svoji manjina na tlu ove susidne države, to pitanje unese u svoju agendu.

U Statutom APV projektovanom okruženju demokratske, evropske Vojvodine, obadve zajednice bunjevačkog naroda, bački Bunjevci i bunjevački Hrvati, dobijaje oslonac za svoj dalji razvoj. Za Bunjevce, ko mali ugrožen narod, oslobađanje pritiska „igre nulte sume" (dobitak jednog igrača je gubitak drugog) s konkurentnom zajednicom vojvođanski Hrvata, je od vitalnog značaja. Atmosfera multietničke i multikonfesionalne autonomije otvara prostor za etnokulturnu modernizaciju i oslobađanje Bunjevaca od sindroma „reliktne", „egzotične", „venuće" manjine brez prošlosti i brez budućnosti. (Na Bunjevce se odnosi Kunderin i Abulofljev pojam „mali naroda" ophrvani egzistencijalnom zebnjom i priispitivanjom sopstvenog etnokulturnog identiteta.) Za bunjevačke Hrvate novi pravno-politički okvir daje oslonac za njevo neprisilno samoodređenje i produbljavanje etnokulturnog identiteta.

Početkom tekuće decenije, bunjevački narod, ukupnost populacije bunjevačkog etničkog porikla s područja Bajskog trokuta - oivičenog gradovima Baja-Somobor-Subotica – državljana Srbije i Madžarske, koji se izjašnjavaje ko Bunjevci, i oni koji se, u obadve države, izjašnjavaje ko Hrvati, dostizo je oko 52,6 iljada osoba, od čega su

Bunjevci 28,3 iljade, u Vojvodini 19,8 hiljada (u Srbiji ukupno 21,079. osoba) i 8,5 iljada u Madžarskoj. Populacija Bunjevaca, u ovom njevom tradicionalnom zavičaju, pokaziva dugoročni trend smanjivanja (od 70,5 hiljada u 1910. godini, njev broj je, u 2002. godini, opo na 40,1% te populacije; dio ove bunjevačke populacije iz 1910. godine, u proteklom stoliću je obuvaćen rvatskom nacionalnom zajednicom u Vojvodini i Madžarskoj).

Na Bunjevce „strictu senso", ko etnokulturnu grupu koja se, shodno tipologiji etnokulturni grupa Tedda Gurra (Minorities at Risk, 2000), mož definisat ko starosidilački narod (za razliku od bunjevački Hrvata, koji u susidnoj Hrvatskoj imadu svoju matičnu državu, i po tom se definišu ko transnacionalna manjina) mogu se priminiti kriterijumi „malog ugroženog naroda".

Ugroženost Bunjevaca potvrđiva svi sedam kriterija „ugroženih naroda" Vahtre i Viikberga (1991): (a) Još nisu iščezli al nesumnjivo demografski nestaju. (b) Njevo glavno područje nastanjenosti je na području jedne države – Srbije (67% ukupne ove populacije). (c) Sadašnji broj Bunjevaca je ispod 30 iljada. (d) Manje od 70% Bunjevaca divani ikavicu ko svoj maternji jezik (34,9% Bunjevaca divani izvornim etničkim govorom-ikavicom, 58,7% koristi srpski, a 3,6% hrvatski ko maternji jezik; vojvodanski Hrvati u 33,2% slučajova divane hrvatskim ko maternjim jezikom a u 63,9% srpskim jezikom). (e) Bunjevci čine manjinu na svojoj zavičajnoj teritoriji (Bunjevci i bunjevački Hrvati zajedno u vojvođanskom dilu Bajskog trokuta čine 17,8% ukupne populacije). (f) Naseljenost Bunjevaca je posli 1921. godine podiljena na dva administrativna područja razdvojena državnom granicom Srbije i Madžarske (u vojvođanskom dilu Bajskog trokuta, u 28. naselja subotičke i somborske opštine, nastanjeno je 94,7% populacije građana koji se u Srbiji izjašnjavaje ko Bunjevci). (g) Bunjevci nemadu škule, literaturu i medije na ikavici ko svom svakodnevnom govoru (u Madžarskoj su izbrisani iz nomenklature nacionalni manjina i kategorizovani ko Hrvati, u Vojvodini tek 2007. godine, više od jednog vika posli ukidanja, u Austro-Ugarskoj, škulstva na bunjevačkom jeziku, u osnovno obrazovanje u bunjevačkim sridinama, uvedena je fakultativna nastava maternjeg govora s elementima nacionalne kulture; literatura je u zaostajanju, uključujući nedovršenost standardizacije bunjevačkog ikavskog dijalekta; kulturni i informativni sadržaji u elektronskim medijima se svode na trajanje od sat nediljno a štampana periodika je svedena na tri misečne publikacije).

Poslidice negiranja etniciteta Bunjevaca 1945. godine su nerazvijenost socijalnog sloja inteligencije, etno-folklorni karakter njeve kulturne produkcije (Dužijanca, kulturno-umitnička društva) i mali broj institucija visoke kulture (Bunjevačka Matica, Bunjevački informativni centar, nasuprot institucionalne infrastrukture koja servisira kulturne potribe nacionalne zajednice Hrvata - Odeljenje Matice Hrvatske u Subotici, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, bunjevačke studije pri Filozofskom fakultetu u Zagrebu i kroatistika pri filološkim studijama u Srbiji, programi Matice iseljenika Hrvatske, hrvatske rimokatoličke crkve – Instituta „Ivan Antunović" u Subotici, i dr.). Prid bačkim Bunjevcima, postavlja se problem revitalizacije i modernizacije. S ovim problemom se suočavaje i drugi mali narodi Evrope, koji su prošli sličan trnoviti put viševikovne borbe za opstanak i očuvanje kulturnog identiteta (med slovenskim narodima su taki Lužički Srbi, Karpatski Rusini, i dr.).

Ovaj osvrt na problem etnokulturne revitalizacije i nacionalnog razvoja bački Bunjevaca, u perspektivi primene Statuta AP Vojvodine i ukupne politike ravnopravnosti nacionalni zajednica u Srbiji, upućiva na dva zaključka. Prvo, poslidice višedecenijske diskriminacije nacionalne zajednice Bunjevaca, postavlja zahtiv da se na nju, u projektovanju i podrški razvojni programa njezine etnokulturne revitalizacije, primeni princip pozitivne diskriminacije. Drugo, ugroženost ukupnog bunjevačkog naroda procesima depopulacije, akulturacije i nacionalne fragmentacije, čini akutnim zahtiv demokratskog samoorganizovanja Bunjevaca, za šta daje priliku izbor Nacionalnog savita nacionalne manjine Bunjevaca. Upis u poseban birački spisak pridviđen za ove izbore je neophodni prvi korak u tom pravcu. Neposridnim postupkom izabrani Nacionalni savit mož odigrat ulogu krovnog demokratskog organa, koji se gradi „od baze" i koji razvoju te baze doprinosi (podrška postojeći i formiranje novi kulturni, sportski, obrazovni, privrednokooperativni, omladinski, ženski, građanski organizacija Bunjevaca). Neposridni izbor Nacionalnog savita mož ograničit uplićanje u njegov rad stranačko-politički pristrasnosti i da omogući da taj organ svoju dilatnost usridsredi na bitne egzistencijalne i etnokulturne probleme nacionalne zajednice Bunjevaca.

Dr Aleksandar Raič

SEDAM TAČAKA O UGROŽENOSTI

Ugroženost Bunjevaca potvrđiva svi sedam kriterija „ugroženih naroda" Vahtre i Viikberga (1991): (a) Još nisu iščezli al nesumnjivo demografski nestaju. (b) Njevo glavno područje nastanjenosti je na području jedne države – Srbije (67% ukupne ove populacije). (c) Sadašnji broj Bunjevaca je ispod 30 iljada. (d) Manje od 70% Bunjevaca divani ikavicu ko svoj maternji jezik (34,9% Bunjevaca divani izvornim etničkim govorom-ikavicom, 58,7% koristi srpski, a 3,6% hrvatski ko maternji jezik; vojvodanski Hrvati u 33,2% slučajova divane hrvatskim ko maternjim jezikom a u 63,9% srpskim jezikom). (e) Bunjevci čine manjinu na svojoj zavičajnoj teritoriji (Bunjevci i bunjevački Hrvati zajedno u vojvođanskom dilu Bajskog trokuta čine 17,8% ukupne populacije). (f) Naseljenost Bunjevaca je posli 1921. godine podiljena na dva administrativna područja razdvojena državnom granicom Srbije i Madžarske (u vojvođanskom dilu Bajskog trokuta, u 28. naselja subotičke i somborske opštine, nastanjeno je 94,7% populacije građana koji se u Srbiji izjašnjavaje ko Bunjevci). (g) Bunjevci nemadu škule, literaturu i medije na ikavici ko svom svakodnevnom govoru (u Madžarskoj su izbrisani iz nomenklature nacionalni manjina i kategorizovani ko Hrvati, u Vojvodini tek 2007. godine, više od jednog vika posli ukidanja, u Austro-Ugarskoj, škulstva na bunjevačkom jeziku, u osnovno obrazovanje u bunjevačkim sridinama, uvedena je fakultativna nastava maternjeg govora s elementima nacionalne kulture; literatura je u zaostajanju, uključujući nedovršenost standardizacije bunjevačkog ikavskog dijalekta; kulturni i informativni sadržaji u elektronskim medijima se svode na trajanje od dva sata nedeljno a štampana periodika je svedena na tri mesečne publikacije).

BELA IVIĆ U NOVOM ŽEDNIKU RADI NA UPISU U POSEBAN BIRAČKI SPISAK BUNJEVACA

Po potpis na kućni prag

Sam se javio da pomogne jel zna važnost ovog posla, jel ko penzioner ima slobodnog vrimena, a pozna skoro svakog u selu. Iđe od kuće do kuće di ima Bunjevaca, a ako ji dobro pozna onda iđe i kod Srba. Ovaj način rada se pokazo ko zdravo dobar

Bunjevac **Bela Ivić**, penzioner iz Novog Žednika, sam se javio da pomogne akciju bunjevačke nacionalne manjine, odnosno Nacionalnog savita bunjevačke nacionalne manjine, upisa u poseban birački spisak za izbor novog nacionalnog savita.

– Imo sam prilike da tokom prošle godine kroz medije pratim život naše male familije i s obzirom da imam vrimena prijavio sam se da pomognem koliko god možem. Posebno što sam stanovnik Novog Žednika, maltene, od rođenja, poznam ljude, što je zdravo važno i brez čega je teško radit.

– Došo sam do zaključka još prija neg što sam počo da radim, kako je najlakše doć do svakog našeg Bunjevca, do svakog stanovnika koji želi da nam da podršku. Tako sam se odlučio da iđem, maltene, od kuće do kuće. Prijavio sam se da ovo uradim bez ikake nadoknade.

– Najviše koristim vikende zbog mlađe generacije koja radi, dok su penzioneri i poljoprivrednici kod kuće. Odlučio sam se za taj korak od kuće do kuće, i to se dosad pokazalo zdravo dobro. Cigurno ne bi svi sami popunili formulare i poslali. Ljudi su bili izuzetno raspoloženi i lipo su me primali kod svoji kuća. Samo na jednom mistu sam do sad dočekan ričima, šta ja tražim kod nji, oni podržavaje Hrvate, u šta ja uopšte nisam tio da ulazim. Ja ljudima kažem samo ono što triba. U Novom Žedniku ima najviše Srba, kod nji ulazim samo ako ji poznam i kad njim objasnim zašto sam došo. Inače, uvik kad ulazim kažem šta radimo i zašto, šta ćemo dobit s ovim i šta će izgubit ova naša nacionalna manjina ako upis ne uspe. Kod niki postoji određena sumnja u ovaj poso, to moram kazat, mi smo to već radili, pa ništa nismo dobili, ni čuli, šta ćemo sad dobit sotim. Pokušavam da im objasnim da se ovo sad radi prvi put za nacionalne manjine, i da država stoji iza tog i iza zakona koji sprovodimo u život da bi sutra ostvarli svoja prava, i da bi država pomogla sve naše akcije, zahtive il rešavanje problema.

I kako kaže Bela Ivić, ovaki pristup uspiva. On i zna sa ljudima, bavio se politikom 20 godina, a tri mandata je bio pridsidnik Socijalističkog saveza, kad je izgrađena škula i fiskulturna sala i kad se moralo tušta vrata otvorit da bi se niki poso uspišno uradio.

Po poslidnjem popisu stanovništva 2002. godine u Novom Žedniku je bilo 327 Bunjevaca od ukupno oko 2.200 stanovnika.

– Dosad (oko 20. januara) sam ušo u oko 180 kuća. Svašta ljudi pitaju i triba zdravo bit obavišten, no, dosad sam se uvik snašo i dao tražene informacije. Dosta posla je još ostalo, al ima još i vrimena, ja to sistemacki radim. Radim sam, al imam prijatelja koje zamolim, daj, vidi tamo i tamo, pa ću ja otić. Jel znam skoro svaku kuću u selu.

– Ne možmo očekivat da imamo onaj broj Bunjevaca koji smo imali na popisu. Sad se broj drastično smanjio stvaranjem novi, manji mesni zajednica, al i sklapanjem mišoviti brakova, a i tušta naši stari je pomrlo, dok jedan vrlo mali broj ima koji ne žele da se upišu na ovaj birački spisak. Al, što se same akcije tiče i saradnje stanovnika ukupno, izuzev niki sitnica, nema problema.

– Činjenica je da pojednci, posebno mlađi ljudi, otvoreno kažu da gledaje svoj interes, jel nemaje poso, a imaje dicu, i da će se priključit kakoj stranki di njim obećavaju štogod više. Mi nismo u poziciji da obećamo ni pare, ni zaposlenje. I tog ima.

Na kraju da kažemo još jedno opažanje Bele Ivića: građani nisu dovoljno obavišteni oko akcije, i zato triba više reklame. ***B. E.***

TEŽAK ŽIVOT U PORODICI KUKTIN S DEVETERO DICE

I ovako se živi

Na periferiji naše varoši, živi familija Kuktin, Ivan, 48 godina i Ilona, 45 godina. Imadu devetero dice koja su njeva radost iako njim je život zdravo težak

Dok snig polagano kopni, uputila sam se kod familije **Kuktin**. Uska betonska staza, njive još pod snigom i digod oko kilometera udaljenosti od bajske pruge, u maloj kući živi familija Kuktin s puno dice. Otac **Ivan** je radio u Grafičkom zavodu „Panonija", a **Ilona** na Golupčijoj peci. On ima 10 godina, a Ilona 8 godina staža, al sad su obadvoje brez posla.

Dugačak spisak imena dice

Imadu Kuktinovi 8 ćeri i jednog sina. Redom poslagani iđu vako: **Dragica** 26 godina, **Slađan** 22, **Sabina** 20, **Danijela** 17, **Ivana** 10, **Antonija** 7, **Snežana** 5, **Eleonora** 4 i **Milica** 3 godine. Prvo troje su već očli svojim putom, a ostali šest su kod mame i tate. Kad sam se pojavila na vratima, jedno od manje dice uzviknilo je: **Nemojte me teto nigdi odnet.** Posli mi je Ilona objasnila da stalno kogod oće da joj oduzme dicu, pa se ona poplaše kad vide nepoznatog na pragu.

Kuća odiše čistoćom, brez obzira što je tamo šestero dice. U maloj trpezariji velika laboška kupusa s mesom. Jedna peć baš dobro grije, pa je cila kuća vruća, za drva se snalaze. Prija par godina iz Centra za socijalni rad su ji dobijali, a sad tog više nema.

– Brez obzira što teško živimo, za dicu mora bit, nediljom mesa, krumpira, čorbe, kolača, makar ja i ne ila – kaže mama Ilona, čije je zdravlje dosta narušeno valjda i zato što je dosta problema u životu priturila priko glave.

– Imali smo našu lipu veliku kuću, al smo je morali prodat da bi platili ličenje kad je Ivana sa svoje 2,5 godine upala u lonac vrile vode i dobila opekotine trećeg i četvrtog stepena. Doktori su se bojali oćel priživit, odneli su je na ličenje u Novi Sad. Sad Ivana iđe u IV razred, al ožiljci su ostali po tilu, pa je čeka plastična operacija za koju triba 2.000 evra, što mi nemamo. Ivana ulazi u pubertet, pa će se osićat manje vridnom – kaže mama Ilona.

Pritisli težak život i dugovi

Priko lita Ivan radi, prima sve poslove al zimi je teško. Familija Kuktin dobijaja socijalnu pomoć od 10.000 dinara, besplatan boravak dice u zabavištu i obdaništu, z narodne kujne pet porcija ila, al sve je to malo. Spas njim je, kako smo saznali od mame Ilone, što ima kod pekara kupit starog peciva, pa se kagod provlače da ne budu gladni.

– Dugujemo 16.000 dinara za struju, pomalo uplaćivamo, al bojimo se da će nam je isključit. Kupujemo odiće, manji nose ono što veći izrastu, al borme dobro bi došlo kad bi njim kogod poklonio iznošenu odiću i obuću – kaže Ivan.

– Bogu fala, pa smo se kagod snašli za Božić i lipo ga ispratili. Okitili smo malu plastičnu jelku, a na astalu smo imali ribu, makom nasuvo, med, jabuke, orase i bili luk. Morali smo da obiluživimo naš bunjevački svetac Božić – kazla je Ilona.

Dica su želila veliku granu s puno poklona ispod nje i jedno malo vijetnamsko prase - al sve su to ostale samo želje.

Osmih na licu dice i kad je teško

Ivana iđe u škulu „Sečenji Ištvan" ima solidne ocine i voli matematiku. Iđe do škule pišice, priko blata oko sat vrimena. Antonija, 7 godina, iđe u zabavište isto tako daleko. **Bila sam lane**, kaže, **na zimovanju, na Testeri. Znate to je Fruškoj Gori,** i sva važna pokazuva diplomu „Najpenjač klizavi staza".

Snežana, pet godina, Antonija sedam godina i Eleonora četri iđu zajedno u zabavište „Mala Sirena" .

Najmlađa Milica, ima samo tri godine, mamina mala plavuša i maza koja svaki čas zaplače.

Danijela ima samo 17 godina, i sa svojim vršnjakom **Darkom** već čeka bebu. Roditelji su to privatili, šta će. Al su zdravo zabrinuti za njevu budućnost jel obadvoje nisu završili škulu.

Šta imaje, a šta njim fali

Pomagali su dobri ljudi i prija ovu familiju. Tako njim je majstor **Mile** s Bikova opravio kupatilo. Ilona kuva u litnjoj kujni na struju i butan, al bi volila šporelj na ložnje, pa bi mogla dica tamo ist u vrućem. Tribo bi njim šafuner za odiću, al u onom malom što imaje lipo je poslagano ruvo, ono što nose za zabavište i škulu.

Dugačkom stazom vraćala sam se kad je već pala noć i razmišljala o ričima tate Ivana, koji kaže da je teško odranit ovoliko dice. Ilona je ogorčena kad političari kažu da ima malo rođene dice, a njoj prigovaraje i ne pomažu bač čerez tog što ima tušta dice.

M. Horvat

MOLBA ZA POMOĆ

Ilona je molila je da objavimo broj telefona, jel se nada da ima dobri ljudi, koji žele poklonit ono što njim ne triba. Na atresi Grožđe 64 baš triba odića, obuća, malo rane. Svega! Pomozite da Iloni dicu ne oduzmu, ona voli da su nuz nju. Njev telefon je 061-157-28-41.

LJILJANA LETIĆ SLAMU SMATRA SRIDSTVOM IZRAŽAVANJA SVOJI RAZMIŠLJANJA

Slama zaustavila vrime

Svoju prvu sliku nezadovoljna Ljilja bi već davno bacila, al joj čovik ne da. Na njoj je odškrnuta kapija njenzinog dide s kućnim brojom, guska, čardak i njive. Od onda je još tušta slika napravila, bila na oko sto izložbi di je dobila i lipi nagrada

Kako je vrime prolazilo, tako je umitnost izrade radova od slame napridovala. Mi, obični ljudi kažemo da je slama ono što ostane kad se žito skine. Koristi se ispod josaga, el se zapali na njivi i nestane u dimu, a vitar raznese gar po bačkoj ravnici. Oni koji imadu malo umitničkog duva u sebi i spretne ruke oni od slame stvaraje umitnička dila. Svaki komadić slame traži punu pažnju a onda posli obrade i oslikavanja slamom, kako to **Ljilja** naziva, positioci izložbi uživaje u gotovim radovima.

Ljiljana Letić je službenica, 48 godina, i bila je članica LUSA - Likovnog udruženja slamara amatera, od 1997. do 2006. godine, a sad je član Udruženja likovni stvaralaca „Art-Etnosa". Sića se prve slike koju je napravila.

– Ja bi je – kaže – **već davno bacila, al čovik mi ne da. Na toj sliki slamom sam oslikala kapiju mog dide s kućnim brojom 3a, a jedna guska stoji isprid odškrnute kapije. Posli dolaze salaši, čardakovi, putovi kroz njive …**

Pripovida nam da voli slikat ono što izumire, el da stvori štogod novo, a digod u dubini svake njezine slike sakrivena je po jedna tajna iz prošlosti.

– Nisam zadovoljna što sam postigla i oću još puno da napridujem u svom radu – kaže Ljilja, i dodaje da ima više ideja neg vrimena, jel je zaposlena, a kod kuće čovik i dva sina.

– Želja mi je da zadržim autentičnost izrade i duh prošlosti, a ipak da to budne štogod novo. Volim da budnem drugačija od ostali, da unesem svoje razmišljanje. Oću gledaocu da dam zadatak da malo razmišlja šta je poruka s moje slike. Od slame radim samo slike i minijature. Slamom se snabdivam sa salaša. U radu koristim prirodnu slamu, brez laka i farbe. Ako je sušna godina slama je vidne boje, ako je kišna onda je tamnija. Po potribi koristim boje koje mi tribaju. Nisam nikad imala samostalnu izložbu, al ne gubim nadu – kaže Ljilja.

– Učestvovala sam na stotinak izložbi i dobila tušta priznanja i nagrada. Učestvovala sam u okviru „Berbanski dana" na Paliću, na takmičenju „Zlatne ruke" 2007. godine i osvojila prvo misto. To mi je omogućilo da 2008. godine u Vrnjačkoj banji učestvujem na republičkom takmičenju „Narodne rukotvorine" i tamo sam osvojila treće misto. Ova nagrada mi je vrlo vridna jel se o radovima u tehniki slame malo zna u ostalim krajovima Srbije.

Ljilja kaže da se sad sprema da za Uskrs slamom oslika nojovo jaje. To se radi u filigranskoj tehniki, sitan i dugotrajan poso. Mada je nedovoljno uočljiv, diluje gospodstveno.

– Srićna sam što imam podršku u porodici za ono što radim, oni su mi najbolji kritičari, njevo mišljenje mi je važno i podstiče me za dalji rad – kazla nam je za kraj je Ljiljana Letić. ***M. H.***

GRADSKA BIBLIOTEKA OBILUŽILA 200 GODINA OD ROĐENJA VELIKOG BIBLIOFILA I DOKTORA DR VINCE ZOMBORČEVIĆA

Poklonjene knjige divane o evropskom intelektualcu

Gradska biblioteka u Subotici je 22. januara priredila veče sićanja na Subotičana **dr Vincu Zomborčevića**, doktora, bibliofila i vrhunskog intelektualca, koji je rođen prija dvisto godina, i koji je još za života poklonio čitavu svoju biblioteku od oko dvi iljade knjiga subotilkoj gimnaziji, a onda je kansije ona dospila u Gradsku biblioteku i biblioteku Gradskog muzeja.

Ni potomci ga nisu zaboravili

Veče posvećeno dr Zomborčeviću otvorio je novi direktor Gradske biblioteke **Dragan Rokvić**, a zatim su divanili potomak rođenog barta Vince Zomborčevića, **Franje**, **dr Stevan Zomborčević**, doktor u penziji, **Nevenka Bašić Palković**, bibliotekar savitnik u Gradskom muzeju, **dr Emil Libman, Mila Kujundžić**, profesor Medicinske škule, **Mile Tasić**, zavičajni bibliotekar, i **Rita Fleis**, bibliotekar stare i ritke knjige. Zanimljivost ove večeri je bilo i prisustvo desetogodišnjeg Stevana Zomborčevića, čukun čukun unuka Franje Zomborčevića, koji je na klaviru odsvirao jednu kraću kompoziciju.

U pretećem programu svirali su učenici Muzičke škule, a učenici Paulinuma čitali su tekstove na latinskom, nimačkom i hebrejskom jeziku.

Dr Stevan Zomborčević, čukununuk dr Vinca Zomborčevića je, izmed ostalog, kazo da se osićo obaveznim da dokumente i pripisku koju je sačuvala porodica, prida Biblioteki.

– Valjda ima oni koji će iz toga moći da sagledaju kako se onda radilo, kako su se nekad vodile prepiske sa kolegama i prijateljima, a smatram da će i to doprineti da se malo više sazna o njegovoj ličnosti. Među tim papirima koje sam pronašao ima jedan vrlo interesantan dokument koji kaže da je on bio prvi Subotičanin koji je posto doktor. Tu je dokument koji potvrđuje da je on prvi stipendista subotičkog magistrata, koji je pre oko 180 godina prvi put nekom dodelio stipendiju – kazo je dr Zomborčević, apelujuć da Subotica i dalje pomaže mlade i talentovane učenike i studente koji ne bi imali mogućnosti da se sami škuluju.

Prema onom što se čulo od gostivi ove večeri mož se sklopit slika o životu i intersovanju dr Vince Zomborčevića, jednog od najveći subotički bibliofila. On je još za života svoju kompletnu biblioteku s najvridnijim izdanjima od 945 naslova odnosno oko 2.000 primeraka poklonio Gimnaziji u Subotici. Izvištaj Gimnazije za 1900-1901. škulsku godinu donosi kompletan spisak poklonjeni knjiga, a uradio ga je profesor subotičke gimnazije **Gustav Tonč** koji je priredio i knjigu, pravu studiju pod naslovom „Dr Zomborčević i njegova biblioteka", di je obrađen njegov život, njegova dilatnost na polju i medicine, i bibliofilstva, a dat je i nekrolog, di je navedeno i sve ono sa čime se bavio.

Kad je dr Zomborčević poklonio knjige Gimnaziji, 1890. godine, Gradska biblioteka je postojala ko Udruženje za biblioteku i muzej, a dvi godine kasnije ona postoji ko Gradska biblioteka, s tim što prve positioce i čitaoce prima 1894. godine. Mnogo kasnije, posli Drugog svitskog rata, tušta knjiga s pečatima Gimnazije dospivaju u Gradsku biblioteku i u Gradski muzej, i danas su tamo. Saznali smo da je subotička Gimanzija u vrime dr Zomborčevića i posli skupljla i muzejske predmete, zbirke minerala, prirodni vridnosti, ritkosti, a svi ti profesori koji su pridavali bili su vrhunski, i tako okrenuti đacima da su čak i očigledna sridstva nastave prikupljali u vidu vridni zbirki, koje su kasnije dospile u Muzej.

Sve poklonjene knjige na stranim jezicima

Najveći dio te poklonjene biblioteke sačuvan je u Gradskoj biblioteki, a samo 69 primeraka nalazi se u muzejskoj stručnoj biblioteki. Neobično je da su sve te poklonjene knjige na stranim jezicima, odnosno, da čovik koji je bunjevačkog porikla, u svojoj zbirki nema nijednu knjigu na srpskom, hrvatskom jel bunjevačkom jeziku, osim tri zavičajne knjige izdate u Subotici, na madžarskom jeziku. Kako saznajemo, jedna od nji je o Lazi Mamužiću, gradonačelniku i njegovoj borbi za nastavu na bunjevačkom jeziku u osnovnim škulama, a njezin naslov u privodu glasi „Bačkai hirodo i nastava na

bunjevačkom jeziku" („Bačkai hirodo" je bio kadgod list), objavljena u Subotici 1894. godine. To znači da ga je ta knjiga interesovala, šta je to po zakonu što je bilo obećano i garantovano manjinama u austrougarskoj monarhiji, a u životu se nije sprovodio. Gradonačelnik se u početku jako zalago da se to ostvari, a posli je napuštio tu borbu iz politički intersa, kako bi osto na vlasti.

Intelektualac renesansnog tipa

Ova poklonjena biblioteka dr Zomborčevića danas mož polsužit da se vidi šta je ovaj bibliofil, vrhunski intelektualac, doktor po zanimanju, u to vrime čito. Ono što se mož vidit jeste da je on bio veoma obrazovan i da je čito u originalu rimske pisnike, na latinskom, nimačkom, madžarskom i hebrejskom. Osim knjiga, tu su i časopisi, „Časopis za književnu kritiku", pa časopis „Erdeljskii muzej", humoristički list „Janko sa očima ko zrno bibera", svi na madžarskom jeziku. U ovom poslidinjem su donete karikature ondašnji književnika, novinara. Sve to kaziva da je pratio svu aktuelnu literaturu 19. vika. Epitet inteletualca renesasnog tipa dobio je s obzirom da ga je zanimala i poezija, i kritika i književnost i istorija i filozofija, jel je on pored medicine studiro i filozofiju, što znači da je bio vrhunski obrazovan čovik.

Dr Vince Zomborčević je sa svojim bratom Franjom (Ferencom) bio čak pripadnik Ilirskog pokreta, mada se to više navodi za Franju. To se virovatno odnosi na njegove mladalačke dane, a kasnije se vidi da to njega ne zanima, jedino ga je zanimala struka, i želilo je da bude član ti vrhunski stručni udruženja u austrougarskoj monarhiji, i u tom je dilomično uspio.

Med onim što je dr Zomborčević ostavio subotičkoj gimnaziji nalaze se i primerki časopisa i „Slike života", na madžarskom jeziku, od 1844. do 1948. godine, di pored modni detalja ima i tušta podataka o životu u Subotici, okolini i ciloj austrougarskoj monarhiji. Zbog tog se ovi tekstovi moraje detaljno izučit, jer su dopisnici iz Sombora i Subotice ode izneli interesantne lokalne podatke.

Zbog svega ovog biblioteka dr Zomborčevića triba da postane predmet ozbiljni izučavanja. Najdalje u tom je očla Gradska biblioteka sa bibliotekarom savetnikom **Žužanom Kunkin**, koja je godinama i decenijama radila na tim zbirkama stare i ritke knjige. Po našem sadašnjem zakonu, većina njegovi knjiga spada u stare i ritke knjige, i nju zakon štiti. To su sve knjige štampane do 1867. godine dok su najvridnije su one najstrije iz 16. i 17. vika. Zato nije pritiravanje kad se kaže dr Zomborčević ko bibliofil i darodavac velikog broja knjiga mora i dalje uvažavat ko vrhunski intelektualac u Subotici u 19. viku, jel brez taki osnova koji su ušli u Gradsku biblioteku i u Muzej, ne bi se mogli stvotit vako vridni fondovi biblioteka.

Vridnost fonda Gradske biblioteke Subotice

Triba kasti da sad Gradska biblioteka ima blizo 300 iljada knjiga, da je to jedan od najvridniji fondova u Vojvodini, oma iza Matice srpske, da je po broju poklonjeni knjiga isprid dr Zomborčevića kasnije pridnjači samo dr Izidor Milko.

Izložbe i njegovo stavarlaštvo su prikazani u biblioteki 1985. i 1986. godine. Ušli su u sve kataloge i izdanja gradske biblioteke i ušli su u subotičku bibliografiju koju smo uradili u Gradskoj biblioteki od 1764. do čak i sad 1945. godine, al u tri sveske, i u tom najstarijem se nalaze i njegova izdanja.

Dr Zomborčević je ko doktor i ugledna ličnost 1879. godine govorio interesantnu besedu povodom 100 godina od proglašenja Subotice slobodnim kraljevskim gradom. Ta beseda je štampana ko posebna knjiga iste godine u Subotici. Manje poznati podaci ostali su samo oni iz njegovog ličnog života, jel direktni potomaka nema. Još za života umro mu je mali sin, ćer s 18 godina, a supruga također još za njegovog života. Potomaka ima samo od njegovog rođenog brata Franje. Oni su čuvali nike od dokumenta i pripisku dr Vince Zomborčevića, koje su, evo ove godine u povodu 120 godina Gradske biblioteke poklonili ovoj ustanovi, a nike njegove lične stvari će poklonit Gradskom muzeju.

Na ovoj interesantnoj večeri na kojoj su positioci ispunili Čitaonicu do poslidnjeg mista, najavljeno je da će časopis „Rukovet" istraživati poklon zbirku knjiga dr Zomborčevića, ko i njegovu pripisku, kako bi što bolje osvitlili značaj ovog subotičkog intelektualca 19. vika.

B. E.

IZ KNJIŽEVNE RIZNICE: BOGOBOJ ATANACKOVIĆ (II DIO)

Bunjevka

U ovom broju „Bunjevački novina" objavljujemo drugi dio pripovitke „Bunjevka" Bogoboja Atanackovića koji smo vam ostali dužni. Prvi dio pripovitke objavili smo u broju 51.

* * *

Narodi su još u celom svetu slabo dozreli, ali u Mađarskoj mnogo manje nego na drugim mestima, da dobro razumu take stvari, kao što su sloboda, jednakost i bratstvo, ako ih ko ne obavesti i ne rastolkuje, jer će sasvim drugo misiliti nego što je, kad čuju da nevježe pripovedaju.

Kad su mađarska gospoda pročitala nove uredbe svoje i objavila narodu da će u zemlji biti sloboda, jednakost i bratstvo, oni nisu obavestili narod u kome smislu i kako. Seljaci misliše da njima ni u čemu ne će zapovedati, da oni nisu dužni snositi nikakav opšti teret, da oni mogu svoju stoku u vlastelske livade puštati i sve činiti što je njima drago. Tako misliše Srbi, Bunjevci, Mađari i Nemci i tako uradiše.

Mađarska gospoda — druge nebijaše u ovoj oblasti — Mađarima gledahu kroz prste, a Srbe zatvarahu, prebijahu ih i vješahu iz — bratstva.

Stanišićani davno su se žalili na svoga vlastelina, govoreći da je on od njih silom oteo jedan komad zemlje i načinio sebi livadu, Kad gospoda objaviše u svojim novima uredbama, da neće biti pod vlastelinom, oni odmah počeše stoku svoju. terati u tu livadu. Vlastelski služitelji tuže seljake sreskom sudcu. Sudac ode među prostake i zapovedi da u livadi ne teraju svoju stoku. Seljaci ne htedoše slušati, već prosto odgovore:

— Gospodine, vi ste sami čitali, da su nas gospoda na Dijeti oslobodila vlastelske vlade; ako je to tako, to mi možemo sad uzeti ono što je naše i bilo i što je vlastelin od nas oteo.

Kad sudac, opomenuvši i drugi put ljude vidi da ga ovi neće da poslušaju, razljuti se, zaište vojsku, opkoli iivadu i koga god na livadi naiđe poveže i baci u tamnicu.

To se događalo posle majske srpske narodne skupštine. Čiča je u to doba na Jarku imao svoj vojnički stan. Mađari kivni bijahu na Srbe; najmanju krivicu, koju Srbi učiniše, Madari su smrću kaznili. Kad su Stanišićane pozatvarali, celo je selo bilo u najvećem strahu; svaki je znao da će ti nesrećnici izgubiti glavu.

Medu nesrećnim tim seljacima bio je i Miloš K ...

On je znao da mu je kraj i žao mu bijaše za Mandom. On poruči u Baju Mandi da dođe, da je još jedared vidi. Manda nije ništa o tome znala. Mi smo vidili u početku ove pripovetke šta je ona činila, kad joj momče donese glas o Milošu i Milošev pozdrav sa burmom, koju je ona njemu o vodici dala.

VI.

Dva djuvegije

Miloš sedaše u svojoj tamnici. To bijaše noću, u oči Spasova.

Njegove oči bijahu suzne, ali lice vedro i mirno.

— Ja ću na pravdi Boga izgubiti glavu... To se zna da nama neće oprostiti naše sudije, jer su oni kivni na nas Srbe... Bog neka im sudi; nama je bolje izgubiti na pravdi glavu, nego njima u nepravdi dušu.., Bože oprosti im grehe! — reče prekrstivši se posle malo ćutanja.

Posle ovih reči, prekrstivši ruke Bogu se pomoli. Dugo, vrlo dugo se molio. Gledajući njega kako se smireno Bogu moli, ali sa vedrim licem i mirnom dušom, čovek bi rekao: on se pripravlja da ide ligati, a ne umirati,

Bože moj — reče pri svršetku svoje molitve, uzdanuvši, — dopusti mi da još jedanput vidim moju Mandu, pa ću mnogo lakše umreti.

U taj mah u vratima od tamnice ključ zaškripi; Miloš podigne svoju glavu, a vrata se otvore.

Mande! — viknu on.

I sav se zadrhće u telu, rukama pokrivši svoje oči. Manda padne na Miloševe prsi, zagrli ga, Ijubeći i plačući do njega.

Hvala tebi, Bože moj, kad si mi dopustio da to doživim. Miloše, dragi moj Miloše, ja sam tebe izbavila.

Posle ovih reči izvadi iz njedara jednu hartiju, u kojoj bijaše nešto zamotano, pa mu pruži:

Evo burma, koju si mi poslao po momčetu, za spomen, evo ti i pedeset forinti novaca; vrata su od tamnice otvorena, beži, beži, da ne bude kasno!...

Miloš bijaše izvan sebe, zagrli Mandu. pa jecajući progovori:

Mande, Mande! blago meni s tobom, ti mene po drugi put oslobodi od smrti!

Manda spusti svoju glavu na njegove grudi.. Tako je prošlo neko vreme.

U tome, pred vratima čuje se koračanje. jednog čoveka i u taj mah vrata se otvoriše od tamnice, a na njime se ukaže tužno lice:

Beži, beži, sad nije zgoda grljenju i Ijubljenju, jer se čuvari mogu svaki čas probuditi,

Jakove! — vikne Manda i poleti čoveku koji stajaše na vratima.

Miloš se zagleda u toga čoveka turobnog lica; srce mu zadrhće; on sa žalosti i strahom progovori.

Mande, ko ti je to?

Moj muž! — odgovori ona.

Tvoj muž? Mande znaš li što govoriš?

Znam, Miloše, ovo je Jakov moj muž pred Bogom i ljudima.

Miloš klone, lice mu se naoblači;

O PISCU

O Bunjevcima su pisali i drugi pisci, osim naši. I to oni koji su vikovima s nama živili na istim prostorima, di se dililo i dobro i zlo. Jedan od taki pisaca je i Bogoboj Atanacković, srpski književnik i advokat. Piso je poeziju al i prozu - pripovitke, novele i romane. Rođen je 1826. godine u Baji, u Bačkoj (Ugarska). Osnovnu škulu i nižu gimna-ziju završio je u mistu rođenja. Višu gimnaziju i prava je učio u Pešti, di je bio aktivni učesnik u omladinskom revolucionar-nom pokretu, a i kasnije tokom 1848. godine. Upravo o tom vrimenu divani i pripovitka „Bunjevka", a radnja je smištena u Ba-ji. Iako je Atanacković poznat po sladunjavom i romantičarskom stilu pisanja, ova pripovitka sadrži prve klice realizma u njegovom pisanju. Zato se ova pripovitka i njegov roman „Dva idola" smatraje za njegova najvridnija dila.

Studije Atanacković prava je završio je u Beču. Tu se upozno sa Vukom Karadžićom i Đurom Daničićom i posto pristalica njevi ideja. Po završetku studija dolazi u Novi Sad, di radi ko bilužnik i advokat, sve do smrti 1858. godine. Bio je jedan od prvi pisaca koji je piso Vukovim narodnim jezikom i čerez tog bio zdravo faljen za života, iako umetnička vridnost većine njegovi dila i nije to zasluživala. Pripovitka „Bunjevka" uvršćena je u 100 najbolji pripovidaka srpske književnosti.

malo posle plane i on tiho progovori:

Srećna bila, Mande, sa tvojim mužem... kad uzimate muško čedo, dođite na moj grob sa svojim čedom.

Na tvoj grob? Ne, Miloše, ti treba da živišl

Ja ne mogu bez tebe živiti, ja ću sutra poginuti sa svojom braćom, Mande, ti budi srećna, a prosto ti bilo tvoje neverstvo!

Nemoj, Miloše, govoriti o neverstvu. Života mi moga, ja sam ti verna ostala, i to što sam, učinila sam zato što te vrlo milujem. Evo ovde na ovome strašnom mestu, pred Jakovom, pred mojim mužem, zaklinjem ti se da ja za Jakova ne bih pošla da tebe nije trebalo izbaviti. Da si ti umro, ja bih ostala sama za tobom, išla bih na tvoj grob i suzama bih ga zalivala, ali ruku svoju nikad nikome ne bih dala; ja bih ostala tebi verna do groba,

Suze joj zaguše reči, da nije mogla dalje govoriti, Milošu to vrlo teško bijaše, zato blagim rečima progovori.

Ne plači Mande! Bog je tako htio da bude, slava njegovom svetom imenu, budi njegova volja! Mande idi s tvojim mužem i budi srećna, pa zaboravi mene. Manda vrisne:

Ne, Miloše, živoga mi Boga, ti ne možeš umreti, ti treba da živiš.

Neću, bez tebe ne mogu!

A ti budi s njom živ i srećan! Jakov, koji je pre ćutao bio, rekavši ovo, uhvati Mandu za ruku, pa je povede k Milošu:

Evo ti ruka, koja je meni obećana, ali kad je srce tvoje, neka bude tvoja i ruka.

Miloš pogleda u Jakova.

Ne gledaj me, brate, Ja Mandu bigenišem, ja bih srećan bio da je ona moja, ali ja sam se davno već setio svome jadu i vidio da ona mene ne bigeniše. Ona je mene tri puta odbacila, kad sam šiljao da mi pošlje svoju maramu; ja sam mislio da se ona tek na cini drži, pa sam poslao i četvrti put sad u nedilju što je prošla i dobijem njenu maramu. To veče sam je isprosio. Kad je primila moju jabuku, ja sam video da nije radosna. U misto da smo onu noć veselo proveli, ja moradoh s njom svoje konje moriti i u Stanišiće tirati. U Stanišiću smo eto već četiri dana; ja sam nju vidio kako ide od jednog gospodara do drugoga i moli za tebe; ja sam vidio gde ona poklanja dukate što je u jabuci od mene dobila, i preklinje Bogom i nebom da tebe tamnice oslobode; ja sam se onda odmah sitio svome jadu i sitio sam se zašto je Manda moju jabuku primila i za mene pošla. Miloše, ja Mandu bigenišem nje radi, a ne mene radi; ja ću lako snositi svoje jade, kad vidim da je ona srićna; Miloše, beži, izbavi sebe i budi srićan s Mandom.

Posle ovih reći Jakov tićuta. Manda se zaceni od plača, pa se obesi Jakovu oko vrata.

Jakove, hvala ti, Jakove, i oprosti mi; ti si meni vrlo dobar.

Jakov je poljubi u čelo, pa Milošu progovori:

Miloše, beži, brate, dok je vrime. Skoro će svićati pa će biti kasno; doduše, ja sam stražu jako izopijao ali se već dugo dangubi.

Miloš stajaše zamišljen,

Zašto ne ideš, Miloše?

Neću — reče odvažno — vi ste obadvoje tako dobri, milujte se i budite srećni jedno s drugim, a pustite mene; ja ću rado umreti.

Badava bijaše preklinjanje, badava plač, molba, sve badava, Miloš se ne dade više namoliti.

Mande, Jakove, budite srećni jedno s drugim. Vi ste obadvoje dobre i poštene duše, Bog će vas pomoći i usrećiti.

Miloše, jaoh tužnoj meni, ja ću svisnuti za tobom!

Onda ćemo se viditi na nebu, a Jakov će ispuniti amenet, koji ostavimo na ovome svetu.

Kakav amenet, Miloše?

Srbi se pobuniše tamo dole protivu gospojde, koja su naši tirani, koji, iz pakosti što sam Srbin, i meni će glave doći. Jakove, ti ćeš nagovoriti svoju braću da budu njima u pomoći, pa ćeš i sam otići među njih.

Kad Miloš izgovori ove reči, Mandi sine lice od radosti.

Miloše — reče ona — ti ćeš Jakova odvesti među Srbe; ako bude ginuti, vi ćete ginuti zajedno; ako koji koga preživi, toga ću ja njegovati za života... S Bogom, s Bogom!

I ne dopustivši da joj što odgovore, obesi se jednome i drugome o vrat, izljubi ih, i vine se, te je nestane iz tamnice.

Drugi dan oko četiri sata poslije podne na vešalima tri seljaka izgubiše glavu.

Četvrti se izbavio tamnice. Presuda je izrečena i na njegovu glavu, ali njega ne bijaše.

U srpskoj Nikolajevskoj Crkvi i bunjevačkom manastiru fratorskom u Baji u jedan isti dan držahu parastos — i mrtvačku misu.

U obadvije crkve, pred ikonom Majke Božije, klečala je jedna u crno obučena lipa Bunjevka, roneći suze niz svoje bilo lice.

To bijaše Manda P...

Ona je ronila suze za svoja dva đuvegije, koji su u srpsku vojsku srećno dospeli, tamo, u najvećem prijateljstvu i slozi među sobom živeći, hrabro se borili protivu zajedničkog neprijatelja i u Sentomašu na Vrbaškom Šancu u jedan mah pali, kad je Percel, ušavši na Varadinskoj Kapiji, njima za leđa zaišao i tu potokom junačke srpske krvi prolio.

BEZ LJUBAVI SMO UVEK NA GUBITKU

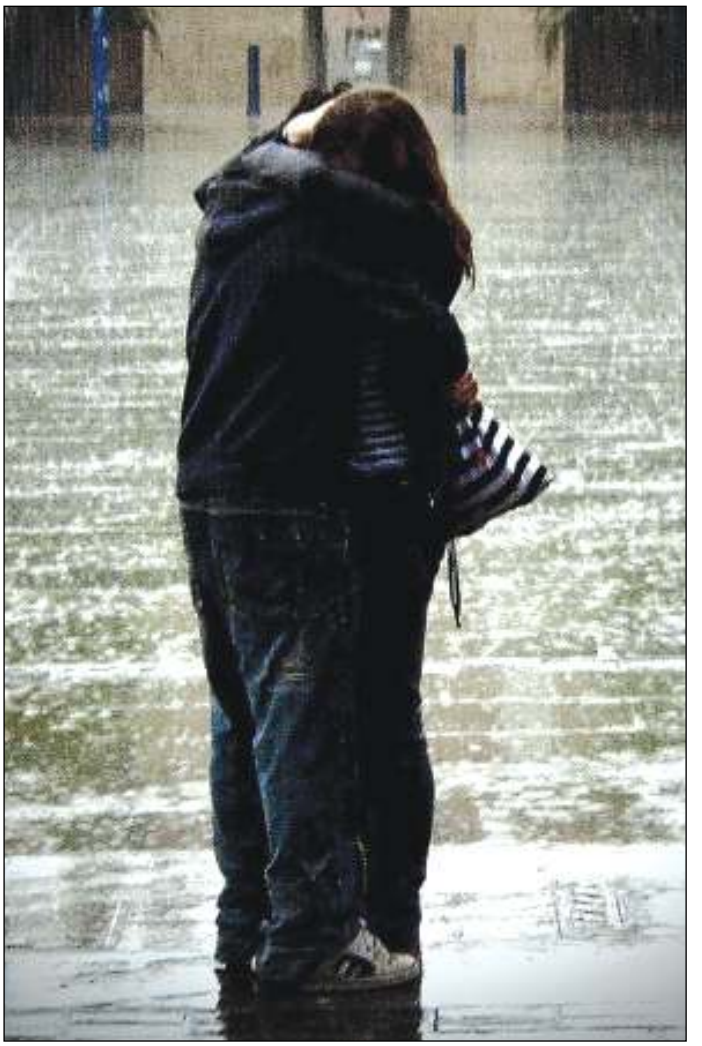
U susret danu ljubavi

Ima u našem životu običnih, dosadnih, jednoličnih dana, ali ima i onih neobičnih, uzbudljivih, čak lepih

Kao što se vreme menja, tako se i u našem životu smenjuju lepi i ružni dani i trenuci, a time i naše raspoloženje. Doduše i od nas samih, bar delimično, zavisi kakvi će nam biti dani pa i sam život. Ako smo otvoreni, srdačni, volimo ljude i život, nismo pakosni, osvetoljubivi, zli, umemo da volimo, da saslušamo druge, da ih razumemo i opraštamo, onda imamo više šanse da proživimo ovaj život lepše i mirnije. Ako smo pak mrzovoljni, ljuti na ceo svet, večito namrgođeni i nezadovoljni, kritični prema svemu i svačemu, teško da ćemo steći prijatelje a još manje upoznati ljubav.

„A bez ljubavi svak je uvek na gubitku", kaže Meša Selimović. To, doduše, znamo svi i bez ove lepe misli poznatog pisca jer ljubav je najlepši „začin" života pošto na kraju svih naših traženja, lutanja i stranputica svi shvatimo da je jedini izlaz iz svih naših teškoća, jedini izvor sreće i jedini pravi uspeh - ljubav, odnosno, voleti nešto ili nekoga: voleti ženu, muškarca, dete, unuče, suseda, voleti prirodu, umetnost, voleti ljude i život. Nema nijedne priče, nijednog romana, filma niti umetničkog dela gde se ne govori o ljubavi kao najvrednijoj i najlepšoj emociji koja povezuje ljude, rađa i pokreće život.

S druge strane nema nijednog psihološkog problema iza kojeg ne stoji neka neostvarena ljubav, nedostatak ili nedovoljna ljubav roditelja, deteta, muškarca, žene. Stručnjaci čak tvrde da u osnovi bar polovine psihosomatskih bolesti stoji - nedostatak ljubavi. Jer ljubav je i terapija, prirodni lek, šta više ona je univerzalni lek za sve ljudske probleme. Svaki problem ćemo lakše i brže rešiti ako nas neko zagrli, uputi toplu reč, lep osmeh, podari nežnost i tako promeni našu misao i ugao gledanja. Zato je i razumljivo što su ljudi izmislili neke rituale u čast ljubavi. U normalnim vremenima i društvima ljudi su navikli da ugađaju sebi i da od nekih običnih dana naprave praznik za sebe i za one koje vole. Tako se u većini zapadnih zemalja već godinama intenzivno i radosno slavi 14. februar, Dan zaljubljenih. Toga dana oni koji se vole šalju jedni drugima razglednice sa srcima, cvećem, ružama i sličnim simbolima i porukama ljubavi. Jer nije dovoljno samo osećati ljubav, ona se mora i pokazati rečima, ponašanjem ili delima. A Dan zaljubljenih je prava prilika za to.

U našoj sredini smo tek odnedavno prihvatili ovaj lep običaj. Zaokupljeni svakodnevnim preživljavanjem, brigama i problemima, ljubav je postala skoro luksuz, zaboravljena i potisnuta tema pred naletom banalnih i ružnih događanja; svađa, mržnji, kriminala, afera. Međutim, ljudska potreba za ljubavlju je jača od svega pa se već nekoliko godina unazad i kod nas intenzivnije slavi taj dan, mada je za one koji se vole sasvim svejedno koji dan je proglašen za Dan ljubavi kao što je i strasnim pušačima svejedno kada je Dan borbe protiv pušenja.

RASPOLOŽENJE

I kao što se vreme menja, tako se i u našem životu smenjuju lepi i ružni dani i trenutci, a time i naše raspoloženje. Doduše i od nas samih, bar delimično, zavisi kakvi će nam biti dani pa i sam život. Ako smo otvoreni, srdačni, volimo ljude i život, nismo pakosni, osvetoljubivi, zli, umemo da volimo, da saslušamo druge, da ih razumemo i opraštamo, onda imamo više šanse da proživimo ovaj život lepše i mirnije. Ako smo pak mrzovoljni, ljuti na ceo svet, večito namrgođeni i nezadovoljni, kritični prema svemu i svačemu, teško da ćemo steći prijatelje a još manje upoznati ljubav.

I ove godine ćemo pokušati da se i na ovaj način približimo ne samo zapadnom svetu, nego pre svega normalnijem životu slaveći Dan ljubavi, dan kada intenzivnije mislimo na one koje volimo i kada je u mislima svih nas samo dobrota i ljubav. No, ne zaboravimo da nam ljubav treba uvek i svaki dan, i mladima i starima, i da je zato kako reče Duško Radović „moramo je rasporediti i po malo trošiti svaki dan" kako bi duže trajala.

Desa Kujundžić, psiholog

U Bugarskom Plevenu održano pojedinačna šahovska Balkanijada za seniore

Bojan Vučković prvak Balkana

U bugarskom gradu Plevenu od 11.1. do 17.1.2010. godine, odigrano je u muškoj konkurenciji pojedinačno prvenstvo Balkana u šahu. Na prvenstvu je učestvovalo 10 šahista iz: Srbije, Rumunije, Bugarske, Crne Gore i Bosne Hercegovine. Prvenstvo je prošlo u znaku naši velemajstora. **Bojan Vučković** je pono titulu prvaka Balkana za 2009. godinu jel je pobidio s šest poena iz devet partija, dok je **Nikola Sedlak** osvojio 5,5 poena i podilio od 2. do 4. mista s velemajstorom **Konstantinom Lupulescu** iz Rumunije i bugarskim internacionalnim majstorom **Momčilom Nikolovim**. Interesantno je istaknit da su naši velemajstori, na turniru di je bilo puno remija, bili najborbeniji i imali najviše pobida.

Vučković je završio turnir sa tri pobide brez poraza, dok je Sedlak ostvario četri pobide i dva poraza.

Konačna tabela je izgledala ovako:

1. vm Vučković Bojan (SRB) 6 poena,

2-4. vm. Lululescu Constantin, (ROM) Nikolov Momcilo(BUL) i Sedlak Nikola (SRB) sa 5,5 poena,

5. vm Chatalbasov Boris (BUL) 5 poena,

6-7. im Stojanović Dalibor (BIH) i vm Iotov Valentin (BUL) sa 4 poena,

8. vm Draško Milan (MNE) 3,5 poena ,

9-10. Krivokapić Marko (MNE) i vm.Szabo Gergely Gyla (ROM) sa 3 poena.

Ovo je jedan od najznačajniji rezultata naši šahista na jednom zvaničnom takmičenju. Pored dobre igre i vrlo dobrog 10. mista naše muške reprezentacije i osvojene srebrne medalje vm Bojan Vučković za pojedinačni rezultat na četvrtoj tabli, na ekipnom Evropskom prvenstvu održanom od 21.10. do 31.10. 2009. godine u Novom Sadu, vraća viru u snagu i perspektivu našeg vrhunskog šaha.

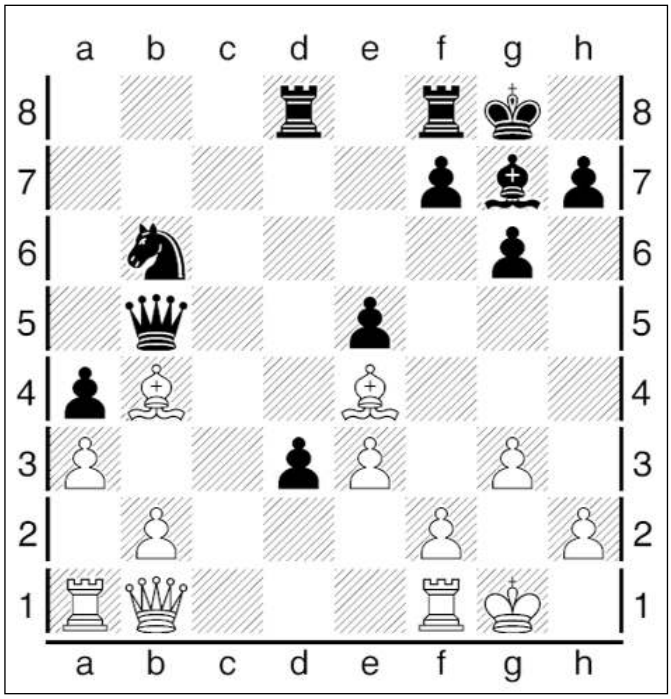
U Plevenu su se sastali i pridsidnici šahovski federacija, čiji su igrači učestvovali na prvenstvu, i član borda evropske šahovske unije **Vladimirom Šakotićem**. Tom prilikom su konstatovali da je ovo takmičenje značajno za razvoj šaha na balkanskim prostorima i da je ispunilo očekivanja. Na sastanku je usvojen i kalendar takmičenja za ovogodišnje prvenstvo Balkana, kojem će se pridružiti takmičari iz Grčke i Turske.

Na kraju izanaliziraću vam interesantnu partiju iz poslidnjeg devetog kola, di sam ko crni pobidio mladog bugarskog velemajstora **Iotov Valentina**.

Iotov, Valentin (2575) – Sedlak, Nikola (2563) [D76]

1st Balkan Grand Prix–final r_9 Pleven BUL (9.3), 17. 1. 2010.

1.d4 Sf6 2.c4 g6 3.Sc3 d5 S obzirom da je bilo poslidnje kolo u kojem je bio veliki ulog i di mi je pobida bila neophodna da bi se probio u sam vrv. Odlučio sam se da igram Grinfeldovu indijsku odbranu koja daje vrlo neizvesnu borbu. **4.cxd5 Sxd5 5.g3** Bili bira mirniju varijantu pokušavajuć igrat brez pritiranog rizika. **5...Lg7 6.Lg2 Sb6 7.Sf3 Sc6 8.e3 0–0 9.0–0 a5 10.Sd2?!** Bili po svaku cinu izbigava komplikacije i pritiruje u tom. Ovim potezom pripušta inicijativu crnom. [Principijelno je bilo 10.d5 Nb4 11.e4 f5 s komplikovanom igrom.] **10...e5! 11.d5 Sb4 12.Sb3 c6 13.dxc6 bxc6!** Najjače, iako se kvari pešačka struktura. Pojavila se i pritnja La6 dok će skakač crni upast na polje d3. **14.a3 Sd3! 15.Dc2** [Bilom nije priporučljivo privatit ponuđenu žrtvu pišaka jel bi crni razvio opasnu inicijativu. 15.Lxc6 Lh3 16.Lxa8 Dxa8 17.f3 Td8] **15...a4 16.Sd2 Lf5 17.Sde4 c5** Nakon c4, crni skakač na d3 ostaće „kost u grlu". **18.Ld2 c4 19.Sb5** Bili tek sad počinje s malo aktivijom sigrom, međutim, kasn jel crne figure stoje puno aktivnije i sad svaka komplikacija iđe crnom na ruku. **19...Dd7 20.Sbd6 Le6 21.Sb7 Ld5 22.Sbc5 Db5 23.Sxd3 cxd3 24.Db1** Pozicija iako je bolja za crnog, crni mora odigrat veoma pricizno i konkretno kako se ta pridnost ne bi istopila. **24...Lxe4 25.Lxe4 Tad8 26.Lb4** Diagram **26...f5!** Pešak na d3, je bitniji od kvaliteta. **27.Lxf8 Kxf8 28.Lg2 e4** Bili je potpuno bespomoćan.Vezani slobodnjak na d3, crnopoljac i ostale figure crnog ne daju bilom da dođe do dava. Bili po inerciji vuče još koji potez. **29.Dd1 Sc4 30.Tc1 d2 31.Tc2 Db3** [Bili je lukavo namistio zamku, međutim ni mu je prošla. 31...Sxb2? 32.Txd2 Sxd1 33.Txd8+ Ke7 34.Tfxd1] **32.g4 Lf6 33.gxf5 gxf5 34.Db1 Sxb2 0–1**

HOROSKOP ZA FEBRUAR

OVAN: Na poslu će bit evidentni dobri rezultati, s tim što se stalno morate borit protiv osoba koje neće dozvoljavat da vaša kreativnost dođe do izražaja. U ljubavi ćete poželit štogod novo i uzbudljivo, a naklonost jedne Vodolije neće bit za potcinjivanje. Čuvajte se udesa u saobraćaju!

BIK: Spočetka ćete planirat poslovno putovanje na kojem će se pokazat da su vaši početni straovi bili neosnovani, jel vam slidi i javno priznanje i novci. Emotivna veza će odlično funkcionisat i neće bit potribe da bilo šta minjate. I zdravstvena situacija će se popravit.

BLIZANCI: Osićaćete se intelektualno nadmoćno i smetaće vam ljudi koji se samo motaje oko vas i stalno pridikuju, a ništa konkretno ne rade. U ljubavi ćete donit odluku da privatite niki partnerov savit i tako sklopite primirje. Boravak u prirodi pomoće vam da ublažite tenzije.

RAK: Ostvarićete svoje poslovne ideje, a i finansijski ćete odlično proć, pa se mož kast da ćete imat priliku uživat u blagostanju i posvetite više pažnje porodici i voljenoj osobi. Po pitanju zdravlja stvari ćete držat pod kontrolom i oporavit se od svega šta vas je dosad ugrožavalo.

LAV: Nagovištavaje se novi poslovni potezi, a dok ne krenete s njima detaljno razradite plan budući aktivnosti. Jedino tako možte iskoristit priliku kad vam se ukaže. Ako ste u ljubavnoj vezi, uočićete da je ona pri kraju. Moguće su lakše bole, al ništa opasno.

DIVICA: Bićete odlučni u nastojanjima da privaziđete poslovne probleme što će vam stat na putu, jel ćete posidovat ogromne količine energije. S vatrenim znacima poput Ovna, Lava i Strilca možte ostvarit ljubav iz snova. Čuvajte se povrida glave, a i glavobolja je moguća.

VAGA: Situacija će se iz korena prominit i bićete fajin raspoloženi i puni optimizma. Na poslu ćete šnjotat o novom izvoru novaca, jel vam nji nikad nije dovoljno, u ljubavi mož izdoć do novi simpatija, a i zdravstveno stanje će se naglo popravit.

ŠKORPIJA: Iako je finansijski gubitak neminovan, imaćete sriće u nesrići jel će vam se otvorit nove perspektive za bolju budućnost. S emotivnim partnerom raščišćavaćete nesporazume, al i otvorit mogućnosti za nove veze. Mož doć do psihički problema ko rezultat iznevireni nadanja.

STRILAC: Ne priporučiva vam se krivit druge za loše poslovne rezultate, brez obzira šta će oni bit poslidica laži i dvostruki sigara vaši saradnika. Mož vam se učinit da se previše žrtvujete za voljenu osobu, a da malo dobijate zauzvrat. Mogući su bolovi u nogama i problemi sa žlizdama i srcom.

JARAC: Bićete kreativniji neg inače, pa ćete imat uspiha u svim poslovima vezanim za umitnost, a finansijski dobitak sridinom miseca popraviće vam raspoloženje i napunit džepove. Blistaćete u svim segmentima života, pa i u ljubavi. Zdravstveno ćete bit u boljem stanju nego obično.

VODOLIJA: Poslovne okolnosti nalagaće tušta takta i smisla za diplomatiju, koje nećete imat, al ćete taj nedostatak nadoknadit upornošću i uspišno okončat poslove. U ljubavi će bit svega: tušta uzbuđenja, maženja i paženja. Mogući su zdravstveni problemi psihosomatske prirode.

RIBE: Imaćete priliku da uživate u svim životnim radostima. Na poslu ste u fazi materijalnog sticanja i šnjotanja o tom kako se obogatit, a zvizde vas svojski podržavaje. U ljubavi ćete bit romantično raspoloženi. Ositićete potribu da boravite u prirodi i zdravije živite, što i jeste ključ vašeg zdravlja.

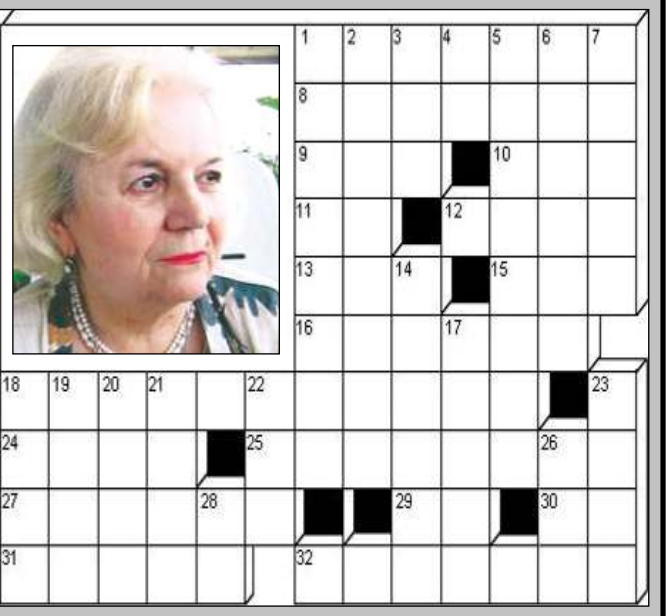
Dragan Tovarišić

UKRŠTENE RIČI

VODORAVNO: 1. Brodsko uže; 8. Stručnjaci u anatomiji; 9. Jedno ositilo; 10. Jedan šaovski velemajstor; 11. Dio zaprežnog pribora; 12. Velikodostojnik u Indiji; 13. Naša glumica, Eva; 15. Uranjen; **16. Naša književnica na sliki, Grozdana**; 18. Apsolutistički nastrojen; 24. Jednocifren broj; 25. Arhiva filmova; 27. Ni u kom slučaju; 29. Auto-obilužje za Valjevo; 30. Ubilužite: OL; 31. Auto-pista u Italiji; 32. Vodeni mijurići na koži;

USPRAVNO: 1. Operski pivač, Lučano; 2. Životinjski; 3. Ladovina; 4. Konj; 5, Vrsta cipela; 6. Naš TV-voditelj, Ognjen; 7. Rusko muško ime; 14. Ozbiljni, teški; 17. Ajdukov pomoćnik; 18. Muško ime; 19. Naš kadgodašnji fodbaler, Ivica; 20. Na taj način; 21. Nosač; 22. Bilo ko; 23. Država u Afriki; 26. Kovanje; 28. Prema.

Dragan Tovarišić

RIŠENJE IZ PROŠLOG BROJA:

VODORAVNO: jedared, omotani, vedar, v, Alamina, nitat, n, ojaner, pripravak, tup, raka, Tin, m, Ni, Purović, falit, Alarik, karate.

Bunjevački Nacionalni Savet

Национални савет буњевачке националне мањине
Nacionalni savet bunjevačke nacionalne manjine
National Council of the Bunjevac Ethnic Minority

Slušajte radio emisije na bunjevačkom jeziku – „Bunjevačka rič"

Radio Novi Sad - 100 MHz vrime emitovanja:
petak 22.00 - 22.30 sati
Radio Subotica - 89,6 MHz vrime emitovanja:
subota 20.00 - 20.30 sati
Radio „Trend" - Bačka Topola 97,8 MHz vrime emitovanja:
nedilja 12.00 - 12.30 sati
Radio Sombor - 97,5 MHz 14.00 - 14.30 sati

Gledajte bunjevačku emisiju „SPEKTAR"
Televizija Novi Sad – II program
vrime emitovanja: subatom od 15.30, a repriza
je naredne subate od 15.30 sati

Bunjevački nacionalni praznici:

2. februar, *Dan velikog prela*

23. februar, *Dan izbora prvog novog Nacionalnog savita*

15. avgust, *Dan Dužijance*

25. novembar, *Dan kad je 1918. godine u Novom Sadu održana Velika narodna skupština Srba, Bunjevaca i ostali Slovena*

Positite naše internet strane www.bunjevci.org.rs

PODVIKUJE BUNJEVAČKA VILA

PODVIKUJE BUNJEVAČKA VILA
IZ OBLAKA RAŠIRILA KRILA,
OJ BUNJEVČE PROBUDI SE SADA
STAREŠINO SUBOTIČKOG GRADA.

MENE MATI UČILA PIVATI
PIVAJ SINE DA BUNJEVCI ŽIVE,
NEK NAM ŽIVI NAŠA MILA BAČKA,
TAMBURICA, PISMA BUNJEVAČKA.

NE ZOVEMO SAMO BOGATAŠE
VEĆ I DRUGE STANOVNIKE NAŠE,
JA SAM SINAK SUBOTICE GRADA
NE DAM VIŠE DA MOJ NAROD STRADA.

BUNJEVAČKA SVEČANA PISMA

OSNIVANJE I FUNKCIONISANJE NIU „BUNJEVAČKOG INFORMATIVNOG CENTRA POMOGLI

MINISTARSTVO KULTURE REPUBLIKE SRBIJE

POKRAJINSKI SEKRETARIJAT ZA INFORMACIJE AUTONOMNE POKRAJINE VOJVODINA

BUNJEVAČKOM NARODU!

UPIŠIMO SE U BIRAČKI SPISAK BUNJEVACA

Istorijska je prilika da po Ustavu i Zakonu Republike Srbije potvrdimo svoje postojanje ko samostalnog autohtonog naroda i ostvarimo sva prava koja pripadaju i drugim nacionalnim zajednicama u Republiki Srbiji.

Upisom u birački spisak stičemo pravo da samostalno i neposridno biramo svoje pridstavničko tilo - NACIONALNI SAVET BUNJEVAČKE NACIONALNE MANJINE - i tako sami uredivamo svoje potribe radi ostvarivanja prava na samoupravu u oblastima: obrazovanja, kulture, informisanja i upotribe svog jezika.

Upisom u birački spisak garantuje se pravo da svako upisan, bira i da bude biran u Nacionalni savit bunjevačke nacionalne manjine.

Izborom Nacionalnog savita, ko svog pridstavničkog tila u Republiki Srbiji, jedared za sva vrimena spričićemo svako dalje svojatanje, osporavanje, otimanje i zloupotribu naše kulture, običaja, jezika i tradicionalni manifestacija.

Nacionalni savit bunjevačke nacionalne manjine je partner i sagovornik Republike Srbije, AP Vojvodine i lokalni samouprava u realizaciji svi potriba Bunjevaca.

Odlukom ministra za ljudska i manjinska prava, upis u biračke spiskove počo je 9. novembra 2009. i trajače do 9. marta 2010. godine.

Upis u birački spisak, sve poslove oko biračkog spiska i izbore, sprovode državni organi Republike Srbije po Zakonu o nacionalnim savetima nacionalnih manjina, a neposridne poslove u ime bunjevačke nacionalne zajednice vodi Nacionalni savit.

O načinu upisa, obrascima i toku upisa, bićete obavišteni od strane operativni lica zaduženi za sprovodenje upisa u birački spisak, u Vašem mistu stanovanja i mesnoj zajednici.

Za sve informacije možete se obratit kancelariji Nacionalnog savita u Subotici, Trg cara Jovana Nenada 15. V sprat, lično el telefonom na:

(024) 554-881, 523-505 i 524-964.

NEK SE ZNADE DA BUNJEVAC ŽIVI!